

KATSAUS KESTÄVYYTEEN

KESTÄVYYS JA VASTUULLISUUS
HELSINGIN YLIOPISTOSSA

HELSINGIN YLIOPISTO

SISÄLTÖ

Alkusanat – rehtori Sari Lindblom.....	3
Työtä maailman parhaaksi.....	4
Edellytykset kestävyydelle ja vastuullisuudelle ovat toimintakulttuurissamme	6
Monitieteistä tutkimusta kestävyyskysymyksistä.....	10
Koulutamme maailman muuttajia	33
Rakennamme kestävää tulevaisuutta yhdessä muiden kanssa	43
Kestävä ja vastuullinen yliopistoarki.....	62

ALKUSANAT

REHTORI SARI LINDBLOM

Kestävyys ja vastuullisuus on yksi Helsingin yliopiston vuosien 2021–2030 strategian painopisteistä. Yliopistossa on kuitenkin tehty ja valmisteltu lukuisia kestävyys- ja vastuullisuustekoja jo aiemmilla strategiakausilla. Nämä teot ovat saaneet alkunsa yhteisöstämme ja haluankin kiittää kaikkia yliopistolaisia heidän pitkäjänteisestä työstään kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseksi.

Vuoden 2020 lopussa päättyneen strategiakauden visiona oli Globaali vaikuttaja – yhdessä. Sen mukaisesti tuotimme ja tuotamme edelleen uutta tietoa ja innovaatioita, jotka auttavat globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Tutkimuspohjainen opetus antaa yliopistostamme valmistuville asiantuntijoille valmiudet rakentaa yhteiskuntaa, jossa kannetaan vastuuta planeetastamme sekä hyvinvoinnistamme. Muun muassa yli 160 yliopistolaisen yhteistyönä laadittu kestävyyskurssi mahdollistaa jokaiselle opiskelijallemme kestävyysongelmien ja -ratkaisujen perusteiden haltuun ottamisen.

Edellisen strategiakauden lopussa olimme lopettaneet sijoitukset fossiilisten polttoaineiden tuotantoon, mikä oli yksi etappi kohti hiilineutraalia sijoitussalkkua. Tutkimuksen ja opetuksen lisäksi omat arjen toimintomme sekä hallintomme luovatkin osaltaan kestävämpää ja vastuullisempaa tulevaisuutta. Poistamme eriarvoisuutta tuottavia rakenteita sekä panostamme kampusten ekologiseen kestävyteen.

Veikko Somerpuro

Yhteistyö on avain kestävyiden ja vastuullisuuden edistämässä. Strategiakauden 2017–2020 aikana tuettiin tieteidenvälisyyttä ja perustettiin muun muassa kestävyystieteen instituutti HELSUS. Yliopiston ulkopuolella yhteistyötä on tiivistetty ja jatkettu eri kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Olemme koonneet yksiin kansiin Helsingin yliopiston kestävyys- ja vastuullisuustyötä. Katsaus valaisee yliopistomme monipuolista työtä kestävämmän ja vastuullisemman tulevaisuuden eteen. Tämä on työtä, joka jatkuu. Seuraavia askeleita varten olemme laatineet kestävyys ja vastuullisuus -ohjelman, joka viitoittaa toimintaamme tulevina vuosina.

1 TYÖTÄ MAAILMAN PARHAAKSI

Tämä on Helsingin yliopiston ensimmäinen kestävyys- ja vastuullisuustekoja yhteen kokoava raportti. Uuden strategiakauden 2021-2030 alussa luomme katseen vielä menneeseen, jotta voimme paremmin suunnitella tulevaa. Raportti on katsaus edellisellä strategiakaudella 2017-2020 tekemäämme kestävyys- ja vastuullisuustyöhön ja tapa tuoda työtämme läpinäkyvämmäksi ja avoimemmaksi.

11

tiedekuntaa

7

toimialaa

8 100

työntekijää

4

erillistä laitosta

31 600

tutkinto-opiskelijaa

4 638

opetus- ja tutkimus-
henkilöstön jäsentä

TYÖTÄ MAAILMAN PARHAAKSI

Tähän raporttiin on koottu nostoja edelliseltä strategiakaudelta sekä aihepiiriin liittyvästä tutkimuksestamme että muusta yksiköidemme kestävyiden ja vastuullisuuden eteen tekemästä työstä.

Kaikkea yliopistolla tehtyä kestävyys- ja vastuullisuustyötä ei ole mahdollista saada yksiin kansiin, mutta tämä raportti on yksi välikatsaus aiheeseen. Kestävyiden ja vastuullisuuden edistäminen on jatkuva matka, joka rakentuu tässäkin raportissa esiin nostettujen teemojen päälle.

Sijoitumme yliopistovertailuissa maailmanlaajuisesti keskimäärin sadan parhaan yliopiston joukkoon. YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin perustuvassa Times Higher Educationin **THE University Impact Rankings** -vertailussa sijoituimme 80. parhaaksi maailmassa vuonna 2020. Vuonna 2019 sijoituksemme oli 15.

Strategiamme 2017–2020 visiona oli Globaali vaikuttaja – yhdessä. Linjasimme, että haluamme rakentaa parempaa, kestävä kehityksen mukaista maailmaa vahvistamalla rooliaamme globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Teemme tätä työtä maailman parhaaksi perustehtäviemme – opetuksen, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen – ja arkisen käytännön toimintamme kautta. Tuotamme tutkittua tietoa globaalien haasteiden ratkaisemiseksi ja kestävä yhteiskunnan rakentamiseksi. Koulutamme vastuullisia maailmaa muuttavia asiantuntijoita. Kestävämpi tulevaisuus rakennetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa; kestävyysteemat ovat keskeinen osa kumppanuuksiamme. 40 000 yliopistolaisen yhteisönä pystymme rakentamaan kestävämpää maailmaa myös yliopistoarjen toimintaa kehittämällä.

Raportti jakautuu viiteen osaan. Aluksi luomme katsauksen yliopiston organisaatioon ja toimintakulttuuriin, jotka luovat edellytykset kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseksi. Sen jälkeen nostamme esiin tutkimukseen ja opetukseen liittyviä kohokohtia vuosilta 2017–2020. Luomme katsauksen myös monipuoliseen yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen niin kotimaassa kuin kansainvälisesti ja kerromme, miten olemme edistäneet kestävyttä ja vastuullisuutta yliopiston arjen toiminnassa.

2 EDELLYTYKSET KESTÄVYYDELLE JA VASTUULLISUUDELLE OVAT TOIMINTA- KULTTUURISSAMME

Yliopiston organisaatorakenne ja toimintakulttuuri luovat edellytykset kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseksi. Strategiakaudella 2017–2020 perustimme yliopistolle kestävyys ja vastuullisuus -toimikunnan, joka vastaa kestävyys- ja vastuullisuustyön kehittämisestä, seurannasta ja raportoinnista. Kestävyysteemaiset tutkimuskeskukset, -yhteisöt ja instituutit tukevat kestävyys- ja vastuullisuustyötämme.

HELSUS EDISTÄÄ KORKEATASOISTA JA TIETEIDENVÄLISTÄ KESTÄVYYSTIETEEN TUTKIMUSTA JA KOULUTUSTA

Suomen ensimmäisen **Kestävyystieteen instituutin** (HELSUS) perustaminen Helsingin yliopiston alaisuuteen vuonna 2018 oli merkittävä avaus kestävyystutkimuksen ja -koulutuksen kannalta. Helsus yhdistää kestävyystutkimuksen ja -koulutuksen tieteenalat ja kampusrajat ylittäväksi keskittymäksi ja luo tutkijoille poikkitieteellisen ympäristön. Vuoden 2020 lopulla mukana oli seitsemän tiedekuntaa: bio- ja ympäristötieteellinen, humanistinen, kasvatustieteellinen, maatalous- ja metsätieteellinen, matemaattis-luonnon-tieteellinen, oikeustieteellinen sekä valtiotieteellinen tiedekunta.

500

jäsentä Kestävyystieteen
instituutti HELSUSissa
vuoden 2020 lopussa

11

HELSUS-professuuria

KESTÄVYYS JA VASTUULLISUUS- TOIMIKUNTA VASTAA YLIOPISTON KESTÄVYYS- JA VASTUULLISUUSTYÖN KEHITTÄMISESTÄ, SEURANNASTA JA RAPORTOINNISTA

Syksyllä 2018 rehtori perusti yliopistolle kestävyys ja vastuullisuus -toimikunnan organisoimaan kestävään kehitykseen liittyvää toimintaa koko yliopiston tasolla. Toimikuntaan kuuluu yliopiston kestävyys- ja vastuullisuustyötä kehittäviä asiantuntijoita, tiedekuntien ja toimialojen edustajia sekä opiskelijajäseniä. Toimikunnan puheenjohtajana toimii yliopiston kestävyys- ja vastuullisuustyöstä vastaava vararehtori.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS- TOIMIKUNTA EDISTÄÄ TASA-ARVON, YHDENVERTAISUUDEN JA INKLUUSION TOTEUTUMISTA SEKÄ SEURAA TASA- ARVON KEHITTYMISTÄ YLIOPISTOSSA

Toimikunnan jäsenet valitaan niin, että edustettuina ovat yliopiston eri henkilöstöryhmät ja opiskelijat, mutta myös eri sukupuolet ja eri-ikäiset yliopistoyhteisön jäsenet sekä ryhmät, joilla on erityistä asiantuntemusta tai kokemusta yhdenvertaisuuskysymyksistä. Toimikunnan puheenjohtajana toimii yliopiston kestävyys- ja vastuullisuustyöstä vastaava vararehtori.

KÄYNNISTIMME HELSINGIN YLIOPISTON ENSIMMÄISEN KESTÄVYYS- JA VASTUULLISUUSOHJELMAN VALMISTELUN

Syksyllä 2019 kestävyys ja vastuullisuus -toimikunta käynnisti seitsemän väliaikaista työryhmää, joiden tehtävänä oli laatia suunnitelmat yliopiston kestävyiden parantamiseksi. Työryhmien työ loi pohjaa vuonna 2022 valmistuneelle kestävyys ja vastuullisuus -ohjelmalle. Ryhmien teemoina olivat rakennusten, matkustamisen ja IT-palveluiden hiilijalanjälki, kiertotalous ja vastuulliset hankinnat toimistoissa ja laboratorioissa sekä kestävyyskoulutus ja -viestintä.

3 MONITIETEISTÄ TUTKIMUSTA KESTÄVYYS- KYSYMYKSISTÄ

Helsingin yliopistolla edistämme kestäväää kehitystä monilla eri tieteenaloilla kaikilla kampuksillamme. Teemme urauurtavaa monitieteistä tutkimusta **11 tiedekunnan** ja **40 000 opiskelijan** sekä tutkijan voimin.

KESTÄVYYSTUTKIMUKSEN SEURANTA JA RAPORTOINTI JULKAISUMETRIIKAN KEINAIN

Tarkastellaksemme kestävyystieteen tutkimusta julkaisumetriikan keinoin on aluksi määriteltävä, mitkä julkaisut käsittelevät tai edistävät kestävyyttä tai liittyvät YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Koska kyseessä on monimuotoinen aihe, yhtä täydellistä tapaa ei ole.

Tarkastelun lähtökohdaksi voidaan ottaa organisaatio tai yksikkö. Voimme tarkastella kestävyystutkimukseen tai johonkin tiettyyn kestävyiden teemaan keskittyvän yksikön julkaisuja, kuten tässä katsauksessa on tehty. Lähtökohdaksi voidaan ottaa myös julkaisujen sisältö. Kansainvälisissä monitieteisissä, lääke- ja luonnontieteisiin painottuvissa tietokannoissa on käytettävissä erilaisia hakulausekkeisiin, algoritmeihin ja julkaisujen viittaussuhteisiin perustuvia menetelmiä, joiden avulla tietokannan sisältämistä julkaisuista pyritään

poimimaan kuhunkin YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen liittyvät julkaisut. Menetelmien avulla emme kuitenkaan saa täsmällistä tietoa. Tulokseksi saadut julkaisujoukot sisältävät aina myös epärelevantteja julkaisuja ja osa oleellisista julkaisuista jää puuttumaan. Tietokannat eivät myöskään sisällä kaikkien tieteenalojen julkaisuja kattavasti.

Menetelmien puutteista johtuen useiden eri lähestymistapojen yhtäaikainen käyttö antaa parhaan kuvan kestävyystutkimuksestamme. Julkaisujen määrän lisäksi niiden muiden ominaisuuksien, esimerkiksi sisältöjen, tarkastelu laajentaa kuvaamme yliopistossamme tehtävästä kestävyystutkimuksesta. Tavoitteenamme on yhteistyössä julkaisumetriikka-asiantuntijoiden ja yliopistolaisten kanssa löytää vastuullisia julkaisumetriikan keinoja kestävyystutkimuksen raportointiin.

KESTÄVYYSTIETEEN TUTKIMUS TUOTTA RATKAISUJA KESTÄVYYSMURROKSEN TOTEUTTAMISEEN

Helsusissa tehtävä tutkimus ja opetus pyrkii lisäämään ymmärrystä siitä, mitä kestävyys on sekä niistä prosesseista ja olosuhteista, joita tarvitaan kestävyysmurroksen toteuttamiseen. Lisäksi tutkimuksen avulla pyritään tuottamaan konkreettisia kestäviä ratkaisuja käytäntöön, yhdessä tiedon käyttäjien kanssa. Helsus tekee kansallista yhteistyötä mm. ympäristöministeriön, yritysten, Helsingin kaupungin ja Aalto-yliopiston kanssa. Vuonna 2020 Helsus käynnisti kansainvälisen yhteistyön muiden eurooppalaisten instituuttien kanssa.

KOHTI KESTÄVÄMPÄÄ URBAANIA TULEVAISUUTTA

Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria tekee ja kehittää kansainvälisesti merkittävää kaupunkitutkimusta ja edistää alan asiantuntijoiden ja tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Instituuttiin kuuluu neljä Helsingin yliopiston tiedekuntaa: bio- ja ympäristötieteellinen, humanistinen, matemaattis-luonnon-tieteellinen sekä valtiotieteellinen tiedekunta. Urbaria toimii osana Kestävyystieteen instituutti Helsusta. Instituutin tutkimus keskittyy kolmeen toisiinsa limittyvään teemaan: paikkoihin (places), ihmisiin (people) ja politiikkaan (politics).

Helsusin viisi tutkimusteemaa ovat:

KULUTUS JA TUOTANTO

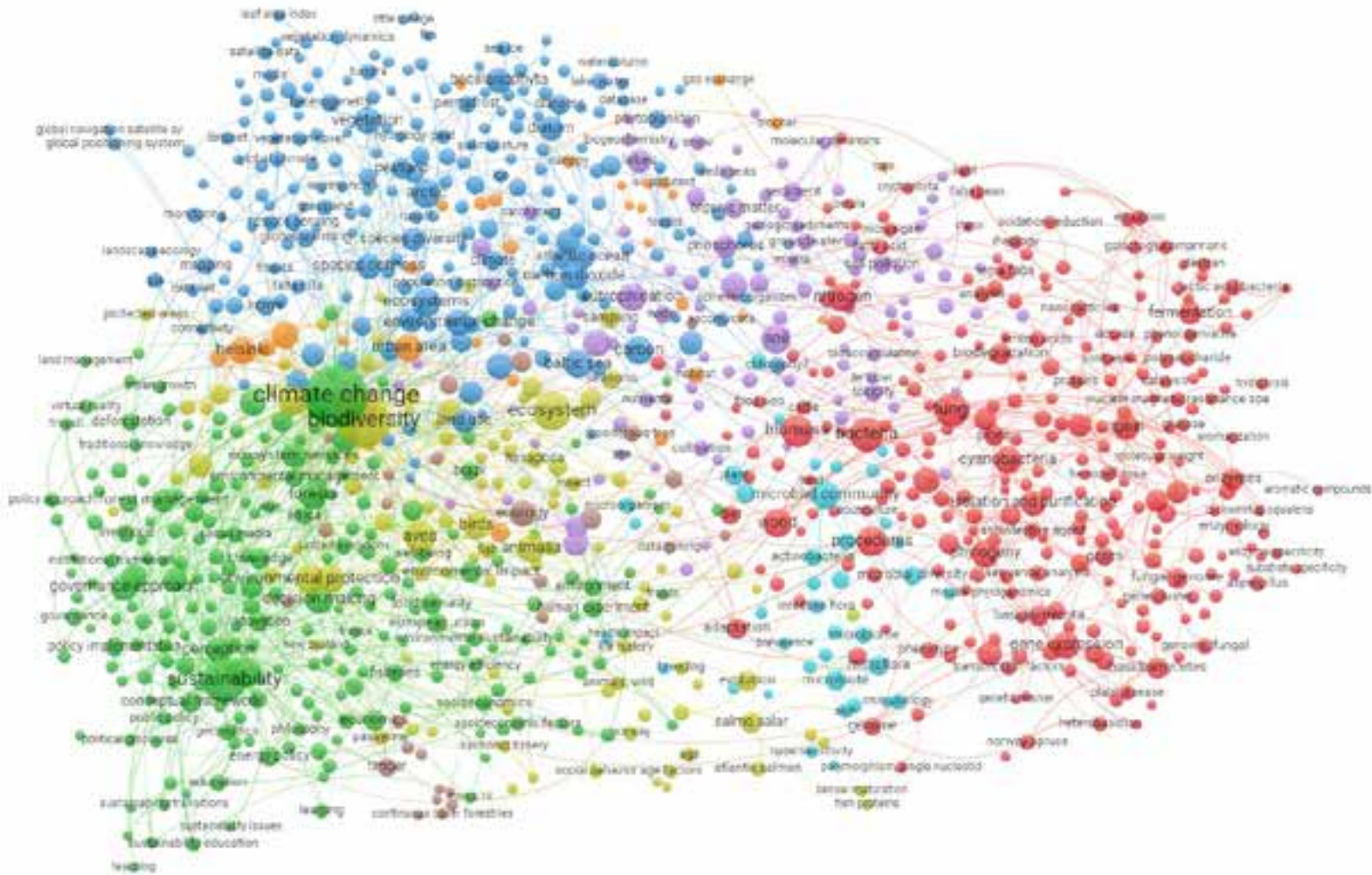
GLOBALI ETELÄ

ARKTINEN ALUE

KAUPUNGIT

**KESTÄVYYSTIETEEN
TEORIA JA
METODOLOGIA**

HELSUSIN TUTKUSTEMAATTISET KOKONAISUUDET OVAT MONITIETEISIÄ

Kuva 1. Helsus julkaisut 2018–2020 yhteissana-analyysi, VOSviewer, data: Scopus

Avainsanojen yhteisesiintyminen

Yhteissana-analyysin avulla voidaan tarkastella organisaation tieteellisten julkaisujen sisältöä. Se visualisoi julkaisuiden sisältöä kuvaavien avainsanojen määriä ja suhteita toisiinsa. Sanan yhteydessä oleva ympyrä kuvaa sitä, kuinka monta kertaa sana esiintyy aineistossa. Sanojen välille muodostuu linkki, kun ne esiintyvät saman julkaisun tiedoissa. Värity symboloivat toisiinsa erityisen linkittyneitä sanajoukkoja, klustereita. Analyysi ei kuitenkaan aina kerro koko kuvaa tarkasteltavasta kohteesta. Yhteissana-analyysi saat-taa korostaa määrällisillä menetelmillä tehtyä sekä luonnontieteellistä tutkimusta julkaisutahdista johtuen.

Taulukko 1. Helsus julkaisut 2018–2020

Lähde: Tuhat 14.1.2022

Julkaisutyyppi	2018	2019	2020
Tieteelliset vertaisarvioidut julkaisut (A, C)	495	610	721
Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painotuvat julkaisut (B, D, E)	204	261	235

KESTÄVYYSTIEDE on ongelma- ja ilmiölähtöinen ja ratkaisuhakuinen tieteidenvälinen tutkimusala, joka tarkastelee ihmisen ja muun luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Sen tavoitteena on kestävä luonnon ja ihmisten hyvinvointi.

KESTÄVYYSMURROKSET ovat perustavanlaatuisia muutoksia yhteiskunnissa niiden edetessä kohti kestävää luonnon ja ihmisten hyvinvointia. Kestävyyismurrosten saavuttamiseksi tarvitaan uusia lähestymistapoja ja metodeja, joita kestävyystiede kehittää.

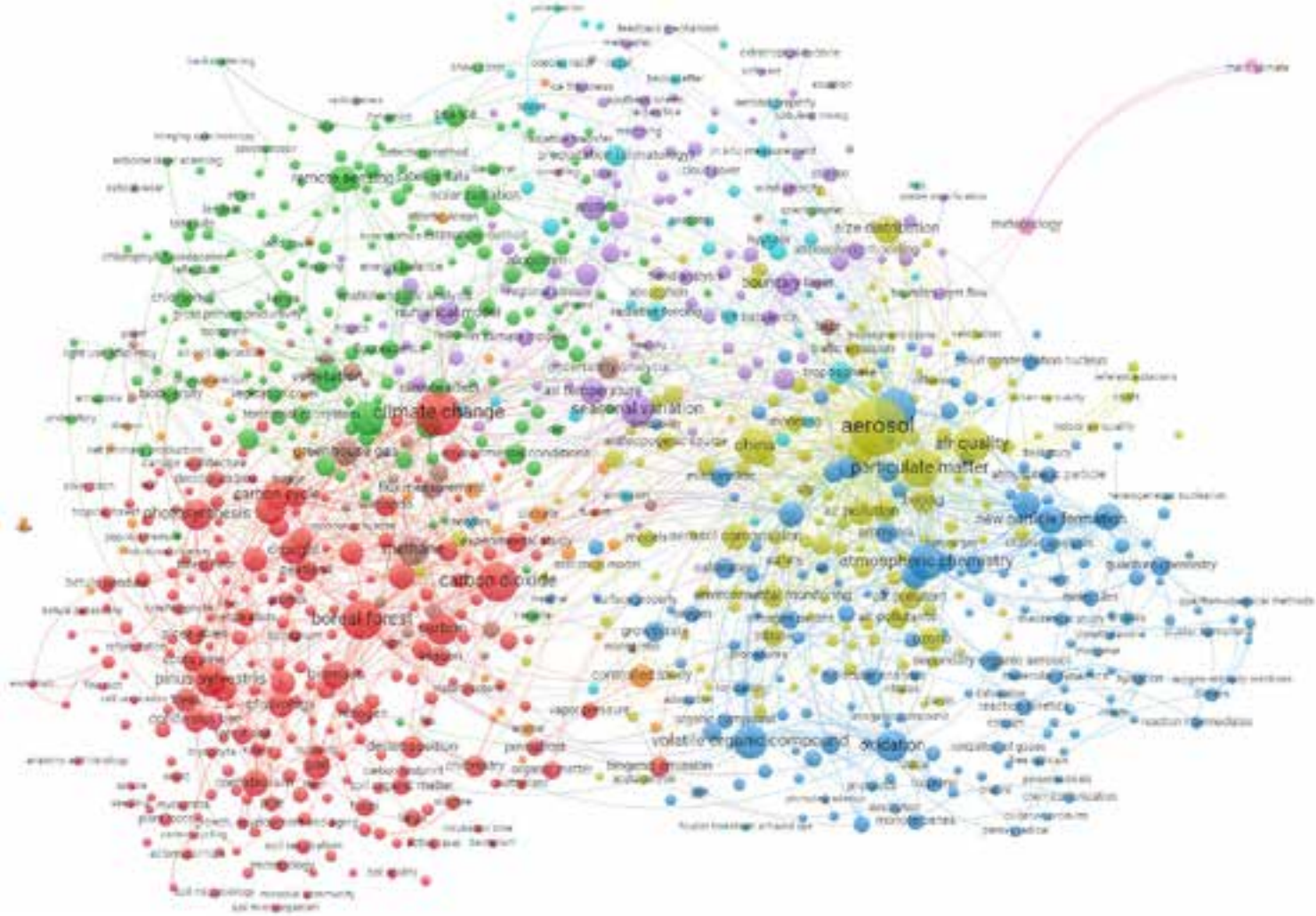

KORKEATASOISTA TUTKIMUSTA ILMAKEHÄSTÄ JA YMPÄRISTÖSTÄ

Ilmakehätieteiden keskuksen (INAR) korkea-
tasoinen tutkimus vahvistaa ilmakehän ja ympä-
ristön tutkimusta kansallisesti ja kansainvälisesti
sekä tuottaa tutkimustietoa yhteiskunnan käyttöön.
Keskus tekee tutkimusta molekyylitasolta globaa-
lille tasolla erityisesti ilmastonmuutoksen, ilmanlaa-
dun, biogeokemiallisten kiertojen ja ekosysteemi-
prosessien parissa. INAR pitää yllä ja kehittää
tutkimusinfrastruktuuriverkosta, joka tarjoaa pitkän
aikavälin dataa ilmakehästä, ekosysteemeistä ja
niiden välisestä vuorovaikutuksesta.

Ilmakehän ja ilmaston
osaamiskeskus ACCC lisää
ymmärrystä ilmaston-
muutoksesta ja ilmanlaadun
heikkenemisestä

INARIN VIISI KESKEISTÄ TEMAATTISTA TUTKIMUSALUETTA
NÄKYVÄT HYVIN YHTEISSANA-ANALYYSIN VISUALISOINNISSA

Taulukko 2. INAR julkaisut 2018–2020
Lähde: Tuhat 14.1.2022

Julkaisutyyppi	2018	2019	2020
Tieteelliset vertaisarvioidut julkaisut (A, C)	169	226	259

Kuva 2. INAR julkaisut 2018–2020, yhteissana-analyysi, VOSviewer, data: Scopus

**YHT
TUTKINTAKESKUS
Vuorokausi
Helsinki**

Vuor
Hels

Tunnistaminen (recognition):

Miten koemme ja tunnistamme eriarvoisuuksia?

Edustus (representation):

Miten keräämme tietoa eriarvoisuuksista?

Ratkaisut (responses):

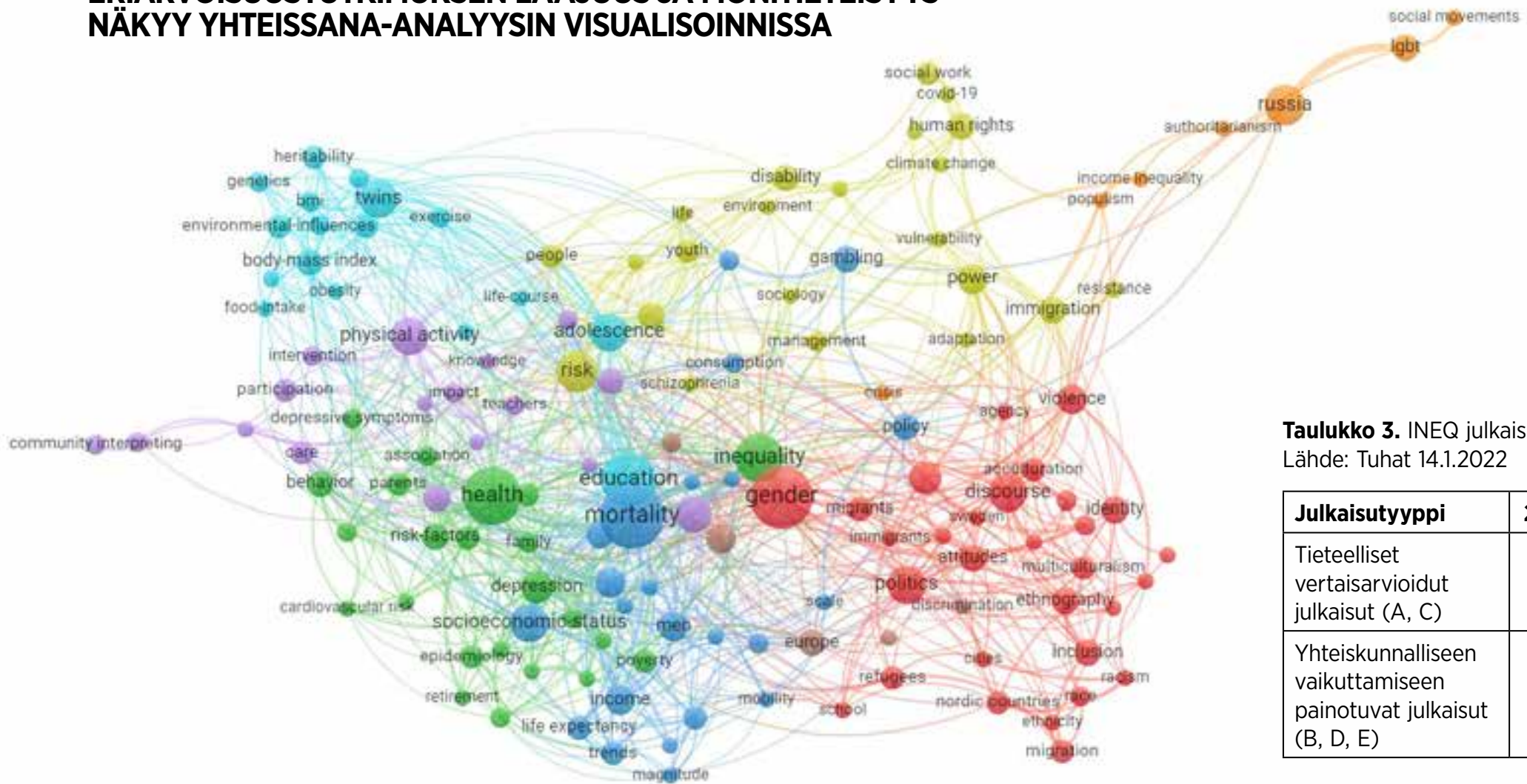
Miten politiikkatoimet vastaavat eriarvoisuuksiin?

**IHM
TERVEISTEITIE**
Yhte
eliök

Yhte
eliök

Olli Peltoniemi, johtaja, Helsinki One Health

ERIARVOISUUSTUTKIMUKSEN LAAJUUS JA MONITIETEISYYS
NÄKY YHTEISSANA-ANALYYSIN VISUALISOINNISSA

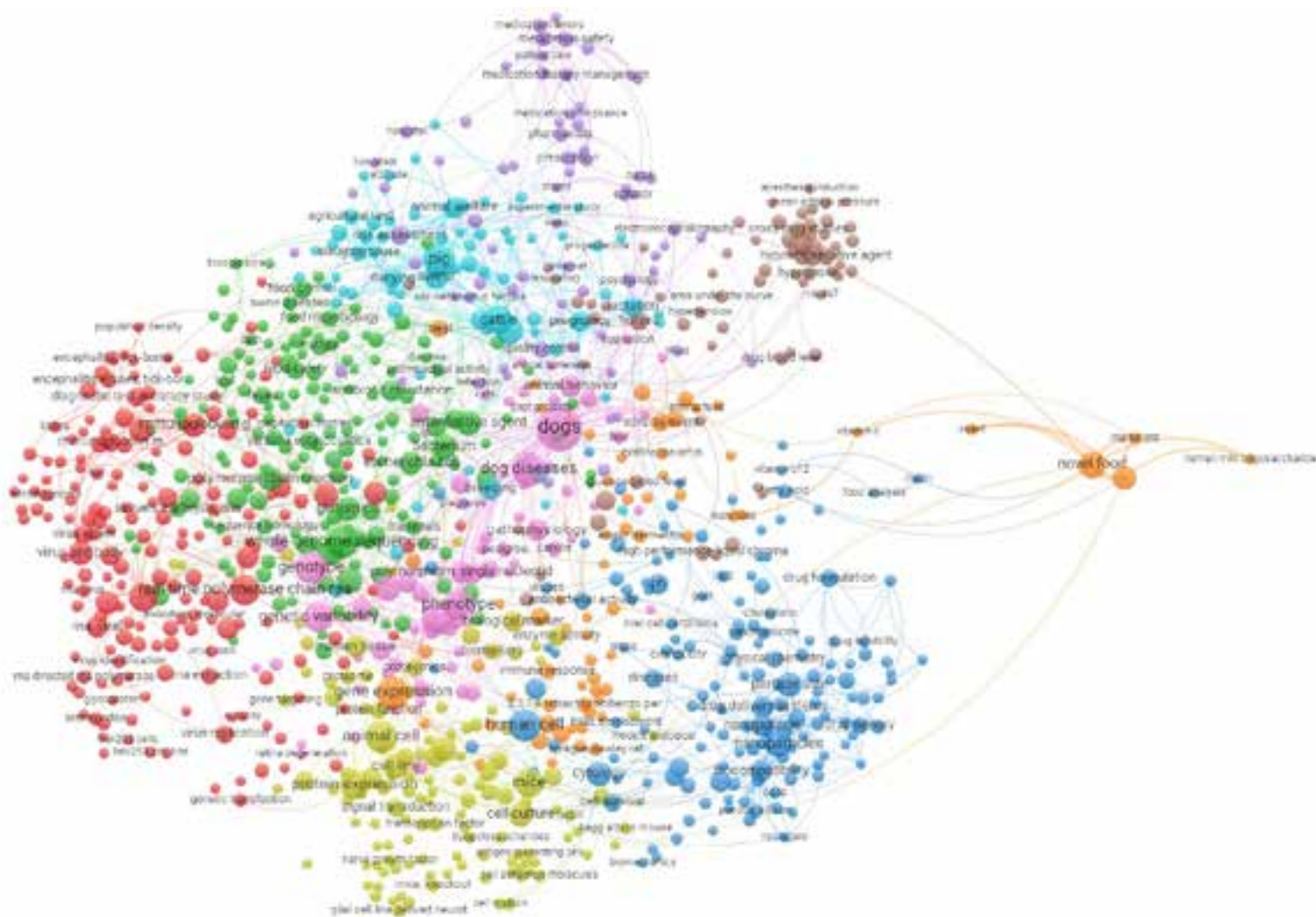

Taulukko 3. INEQ julkaisut 2019–2020
Lähde: Tuhat 14.1.2022

Julkaisutyyppi	2019	2020
Tieteelliset vertaisarvioidut julkaisut (A, C)	258	305
Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painotuvat julkaisut (B, D, E)	220	181

Kuva 3. INEQ julkaisut 2019–2020, yhteissana-analyysi, VOSviewer, data: Tuhat

HELSINKI ONE HEALTH -VERKOSTON TUTKIMUS ON MONITIETEISTÄ JA LAJIEN RAJAT YLITTÄVÄÄ

Taulukko 4. HOH julkaisut 2019–2020
Lähde: Tuhat 14.1.2022

Julkaisutyyppi	2019	2020
Tieteelliset vertais-arviodut julkaisut (A, C)	202	248
Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen painotuvat julkaisut (B, D, E)	40	43

Kuva 4. HOH julkaisut 2019–2020, yhteissana-analyysi, VOSviewer, data: Scopus

SUOMEN SUURIN BIODIVERSITEETTIALAN TUTKIMUSINFRASTRUKTUURI

Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS säilyttää ja kartuttaa luontoon liittyviä kansalliskokoelmia sekä tarjoaa niitä tutkimusaineistoksi ja toteuttaa tiede- ja ympäristökasvatusta. Luomuksessa tutkitaan luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön muutoksia sekä ihmisen ja muun luonnon vuorovaikutusta. Se on geologisen perustiedon keskus ja tekee mahdolliseksi eliöiden kehityshistoriaan sekä isotooppimenetelmiin perustuvan tutkimuksen. Luomus toimii asiantuntijana erityisesti luonnon monimuotoisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Luomus on perustanut virtuaalisen Suomen Lajitietokeskuksen, joka kerää ja yhdistää suomalaisen lajitiedon yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Luomus kehittää eliölajien tunnistusta ja lajintuntemusopetusta tukevaa verkko-oppimisympäristö Pinkkaa.

Luomus on perustanut suomalaisten **uhanalaisten kasvilajien siemenpankin** osana EU:n rahoittamaa Suomen luonnonvaraisten kasvien etäsuojeluhanketta.

Vuodesta 1829 Helsingin keskustassa sijainnut Kaisaniemen kasvitieteellinen puutarha on toiminut kaupunkilaisten virkistytymispaikkana useiden sukupolvien ajan. Kymmenen yleisölle avointa kasvihuonetta tarjoavat maistiaiset niin paahtavien aavikoiden, kosteiden sademetsien kuin trooppisten kosteikkojenkin kasvi-maailmasta. Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan keskeinen tehtävä on ylläpitää elävien kasvien tieteellistä kokoelmaa, jota voidaan hyödyntää yliopiston tutkimuksessa ja opetuksessa.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Luonnonsuojelua tehostettava ilmaston- ja elinympäristö- muutosten takia

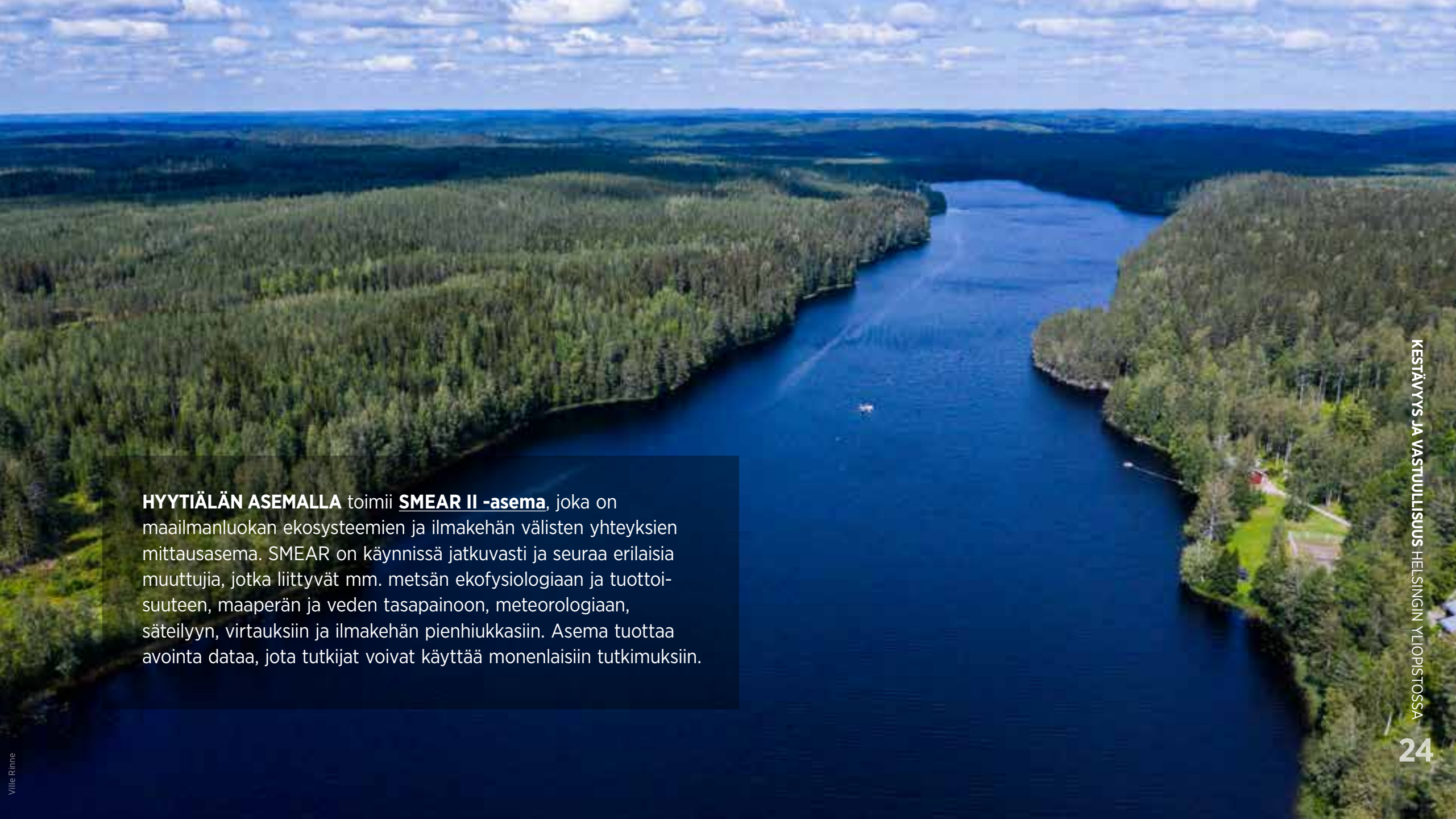
Ilmastonmuutoksen ja elinympäristöjen laadun muutoksien vaikutuksia tutkittaessa selvisi, että lähes kaikkien tutkittujen suomalaisten lintulajiyhteisöjen tilanne on heikentynyt. Tutkimusryhmä on tuottanut indikaattoreita, jotka kertovat alueen luonnon monimuotoisuuden muutoksista ja toimivat siten tehokkaina työkaluina luonnonsuojelun toimivuuden mittaamisessa. Indikaattorit ovat käytössä valtakunnallisella Luonnontila.fi -sivustolla.

Tutustu tutkimukseen Luomuksen verkkosivuilla.

TUTKIMUSASEMIEN PITKÄT AIKASARJAT ANTAVAT TIETOA YMPÄRISTÖMUUTOKSISTA

TVÄRMINNEN ELÄINTIETEELLINEN ASEMA on merellinen tutkimusasema, jossa on tehty korkeatasoista biologista tutkimusta jo vuodesta 1902. Asema tarjoaa tutkijoille erinomaiset puitteet muun muassa rannikkoekosysteemien tutkimukseen. Tutkimuksen painopisteinä ovat Suomenlahden vähäsuolaiset rannikkovedet sekä evoluutio- ja populaatiobiologia.

An aerial photograph of a large, deep blue lake surrounded by dense green forests. The lake is nestled between forested hills, and the water reflects the sky. A small boat is visible on the lake's surface. The surrounding landscape is a mix of dark green coniferous and lighter green deciduous trees.

HYYTIALÄN ASEMALLA toimii **SMEAR II -asema**, joka on maailmanluokan ekosysteemien ja ilmakehän välisten yhteyksien mittausasema. SMEAR on käynnissä jatkuvasti ja seuraa erilaisia muuttujia, jotka liittyvät mm. metsän ekofysiologiaan ja tuottoisuuteen, maaperän ja veden tasapainoon, meteorologiaan, säteilyyn, virtauksiin ja ilmakehän pienhiukkasiin. Asema tuottaa avointa dataa, jota tutkijat voivat käyttää monenlaisiin tutkimuksiin.

KILPISJÄRVEN BIOLOGISELLA ASEMALLA tutkitaan pohjoista luontoa ja ympäristöä. Tutkimuksen keskiössä ovat pitkäaikais-seurannat, jotka kartoittavat ympäristön tilaa. Vanhin niistä on myyrien kannanvaihtelun selvitys, joka alkoi jo vuonna 1946. Erilaiset ilmastonmuutoksen tutkimukseen liittyvät hankkeet ovat yhä keskeisempi osa aseman toimintaa.

LAMMIN BIOLOGISELLA ASEMALLA tutkimuksen kohteina ovat muun muassa havu- metsävyöhykkeen ekosysteemit, vedenlaatu ympäröivissä vesistöissä ja taudinaiheuttajat vesistöissä.

VÄRRIÖN TUTKIMUSASEMALLA tutkitaan ilmakehää ja pohjoisia ekosysteemejä. Suurin osa Värriöön liittyvästä tutkimuksesta on kytköksissä ilmastonmuutokseen ja perustuu SMEAR-mittausaseman dataan. Asemalla kerätään pitkiä pohjoisen metsä- ja tunturiluonnon muutosten seurannassa hyödynnettäviä havaintosarjoja myös mm. fenologiasta, marja- ja käpysadoista, linnuista ja hyönteisistä.

MUDDUSJÄRVEN TUTKIMUSASEMA on yksi maailman pohjoisimmista maataloudellisista tutkimuspaikoista. Siellä tutkitaan Pohjois-Lapin ympäristöä ja maataloutta. Asemalla on tutkimuskäytössä 13 hehtaaria peltoa, 700 hehtaaria metsämaata ja tuhannen hehtaarin vesialue.

VIIKIN TUTKIMUSTILA on ehkä Suomen urbaanein maatala. Se sijaitsee keskellä Helsinkiä Viikin kampus-alueella. Tilaa käytetään pääasiassa Helsingin yliopiston maatalous- ja metsätieteiden tutkimukseen ja opetukseen. Siihen kuuluu mm. 155 hehtaaria viljelymaata, navetta ja 70 lypsylehmää. Tilalla tehtävä tutkimus tukee maanviljelyn kestävyysedistämistä. Viikissä tutkitaan mm. maatalousmaan hiilensidontaa sekä monimuotoisuuden merkitystä maaperälle.

TAITAN TUTKIMUSASEMALLA KENIASSA tutkitaan itä-afrikkalaista ympäristöä monen eri tieteenalan näkökulmasta. Taitalla tutkitaan muun muassa Taitavuorten ja lähiympäristön kasvillisuutta ja biodiversiteettiä, vesistöjä, maankäyttöä, elinkeinoja sekä ilmastomuutosta. Asema tukee tutkimusta, joka edistää kestävä kehityksen tavoitteita tai auttaa säilyttämään biodiversiteettiä ja ekosysteemejä. Taitan tutkimusasema on Helsingin yliopiston eteläisin toimipaikka.

OPETUS JA TIEDEKASVATUS OVAT OSA TUTKIMUSASEMIEN TOIMINTAA. Asemilla järjestetään kenttäkursseja, joilla opiskelijat pääsevät käytännössä harjoittelemaan tutkimuksen tekoa: keräämään näytteitä, tekemään mittauksia ja analysoimaan tuloksia. Myös koululaisvierailujen ja luontokurssien järjestäminen sekä muu tiede- ja luontoviestintä kuuluvat tutkimusasemien toimintaan.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Perustutkimus voi auttaa löytämään metsätaloutta tehostavia ja luontoa suojelevia keinoja

Ilmakehän hiilidioksidia voitaisiin tehokkaammin sitoa ravinnoksi ja muiksi hyödykkeiksi voimistamalla puiden kasvua tietyillä alueilla. Samalla olisi mahdollista tukea luonnontilaisten metsien säilymistä toisaalla.

Tutustu tutkimukseen Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Uusi tutkimuskatamaraani Augusta kasvattaa kansainvälisen huipputason merentutkimusta

Hangossa sijaitseva Helsingin yliopiston Tvärminnen eläintieteellinen asema sai uuden tutkimusaluksen. Alusta käytetään merentutkimukseen rannikkoalueilla.

Tutustu tutkimusalukseen Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

AVOIN TIEDE LISÄÄ TUTKIMUKSEN VASTUULLISUUTTA

Edellytämme, että piirissämme tuotetut tieteelliset julkaisut ovat lähtökohtaisesti avoimesti saatavilla. Vuonna 2020 yliopisto liittyi DORA-julistukseen. Allekirjoittamalla julistuksen haluamme osoittaa sitoutumistamme tutkimuksen arvioinnin kehittämiseen, vastuulliseen metriikkaan ja avoimen tieteen edistämiseen.

Yliopisto jakaa vuosittain **Avoimen tieteen palkinnon** tunnustukseksi merkittävästä avoimen tieteen edistämisestä. Palkinnon tavoitteena on nostaa esiin avoimen tieteen aktiivisia toteuttajia, sekä lisätä tietoa hyvistä käytännöistä yliopistossa.

- Vuonna 2020 avoimen tieteen palkinnon sai Ilmakehätieteiden keskus INARin tutkijatohtori **Laura Riuttanen** kahdesta avoimen oppimisen hankkeesta. Climate University ja Ilmasto.nyt -hankkeissa on tuotettu monialaisesti ilmastonmuutoksen ja kestävä kehityksen opintokokonaisuuksia.
- Vuoden 2019 avoimen tieteen palkinnon sai **Luomus**, jolla on merkittäviä itse kehittämiään ja ylläpitämiään avoimen tieteen palveluita ja tietovarantoja sekä tutkijoiden että kansalaisten käyttöön. Lisäksi Luomuksella on pitkät perinteet kansalaistieteen organisoinnissa ja kehittämisessä.

Linda Tammisto

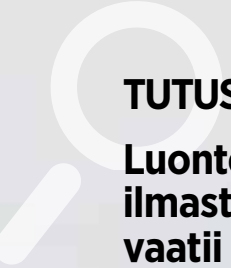
KIRJASTO EDISTÄÄ AVOINTA TIEDETTÄ

Helsingin yliopiston kirjaston palvelut ovat käytettävissä sekä verkossa että yliopiston kaikilla neljällä kampuksella. Kirjaston käyttöoikeus on kaikilla ja lainausoikeus yli 15-vuotiailla pysyvästi Suomessa asuvilla henkilöillä.

Helsingin yliopiston kirjasto edistää tutkitun tiedon ja tutkimusaineistojen avoimuutta monissa projekteissa ja palveluissaan. Tutkijoiden työtä helpottavat avoimen julkaisemisen palvelut ja tuki kirjoittajamaksuihin. Yhteistyössä **Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran** kanssa avattiin yliopiston tutkijoiden tiedekirjoja avoimesti luettavaksi. Yliopiston omistaman **Gaudeamus**-kustantamon kanssa kirjasto perusti **Helsinki University Press (HUP)** -open access kustantamon. Tavoitteena on tarjota pääsy tärkeisiin aineistoihin sekä edistää avointa tieteellistä julkaisemista kustannuksia halliten.

Kirjasto edistää tutkimuksessa syntyvän tutkimusdatan entistä helpompaa löydettävyyttä ja saatavuutta FAIR-periaatteiden mukaisesti. Kirjasto tuottaa ajantasaista tietoa yliopiston piirissä julkaistuista kestävyteen- ja vastuullisuuteen liittyvistä julkaisuista. Vastaisuudessa tieto on saavutettavissa myös **TUHAT**-tutkimusportaalien kautta.

Yliopiston avoin julkaisuarkisto **Helda** lisää yliopiston tutkimusjulkaisujen näkyvyyttä, käyttöä ja vaikuttavuutta tarjoamalla julkaisuja avoimesti kaikille tiedontarvitsijoille. Arkistoon tallennetaan yliopistolla tuotettua kokotekstiaineistoa kuten opinnäytteitä, kirjoja, artikkeleita ja yksiköiden julkaisuja. **Editori** on Helsingin yliopiston kirjaston tarjoama avoimien lehtien julkaisualusta ja työkalu opettajille julkaisukäytäntöjen opetukseen.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Luonto on paikallisesti sopeutunut nykyiseen ilmastoon – sopeutuminen uuteen ilmastoon vaatii uutta evoluutiota

Eliöt ovat riippuvaisia ympäristöstään. Jotta ne pystyisivät toimimaan oikeaan vuodenaikaan oikealla tavalla, niiden on luettava elinympäristönsä tarjoamia vihjeitä. Ilmastonmuutos muuttaa nopealla tavalla näiden vihjeiden ajoitusta, kuten lämpimien päivien kertymistä. Laaja tutkijaverkosto osoittaa, että eliöiden toiminnan vuodenaikainen ajoitus – eli fenologia – ei pysy ympäristövihjeiden vaihtelun tahdissa.

Tutustu tutkimukseen Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

4 KOULUTAMME MAAILMAN MUUTTAJIA

Kestävyyskysymykset kytkeytyvät kaikkiin koulutusaloihin ja tarjoamme kestävän kehityksen näkökulmia osana useita koulutusohjelmia, kursseja ja opintokokonaisuuksia. Kestävään kehitykseen liittyviä teemoja opetetaan lähes kaikissa tiedekunnissa bio- ja ympäristötieteellisestä humanistiseen tiedekuntaan.

Meillä voi opiskella
kestävyyssasiantuntijaksi
monitieteisissä ja
kansainvälisissä
tutkinto-ohjelmissa:

**Ympäristömuutoksen ja
globaalin kestävyys-**
maisteriohjelma

Ilmakehätieteiden
maisteriohjelma

Kaupunkitutkimuksen
ja -suunnittelun
maisteriohjelma

Syksyllä 2020 INEQ
käynnisti poikkitieteellisen
tiedekuntien välisen
koulutusmoduulin **Helsinki
Inequality Studies**, joka
on avoin kaikille Helsingin
yliopiston opiskelijoille.

HELSUS JA HYPE KEHITTÄVÄT KOKO YLIOPISTON YHTEISTÄ KESTÄVYYSKURSSIA

Koko yliopiston yhteisen kestävyyskurssin suunnittelu-työ käynnistyi kevätlukukaudella 2020. Suunnitteluun ovat osallistuneet rehtoraatti, yliopistopedagogiikan keskus HYPE sekä Helsus. Suunnittelutyöhön osallistui lisäksi noin 160 opettajaa, tutkijaa ja opiskelijaa eri tiedekunnista ja koulutusohjelmista.

Suunnittelutyö tähtäsi kevään 2021 pilottiin. Pilotin perusteella vapaaehtoista ja valinnaista, kandiopintoihin sijoittuvaa, kolmen opintopisteen laajuista MOOC-pohjaista kestävyyskurssia kehitetään edelleen. Tulevaisuudessa kestävyyskurssi muodostuu kaikille yhteisestä kolmen opintopisteen osiosta ja kahden opintopisteen koulutusohjelma- tai tiedekuntakohtaisesta osiosta.

Lue lisää: **Educating Sustainability Experts -blogi**

160

yliopistolaista mukana
kestävyyskurssin
kehittämisessä

Sini Holopainen

HELSUS CO-CREATION LAB

HELSUS Co-Creation Lab on mahdollisuus maisteriopiskelijoille toteuttaa pro gradu -työnsä yhteistyössä yksityisen tai julkisen sektorin kumppanin kanssa ohjatussa ja aikataulutetussa prosessissa, joka perustuu kuuteen yhteisluomis-tapaamiseen eli Labiin.

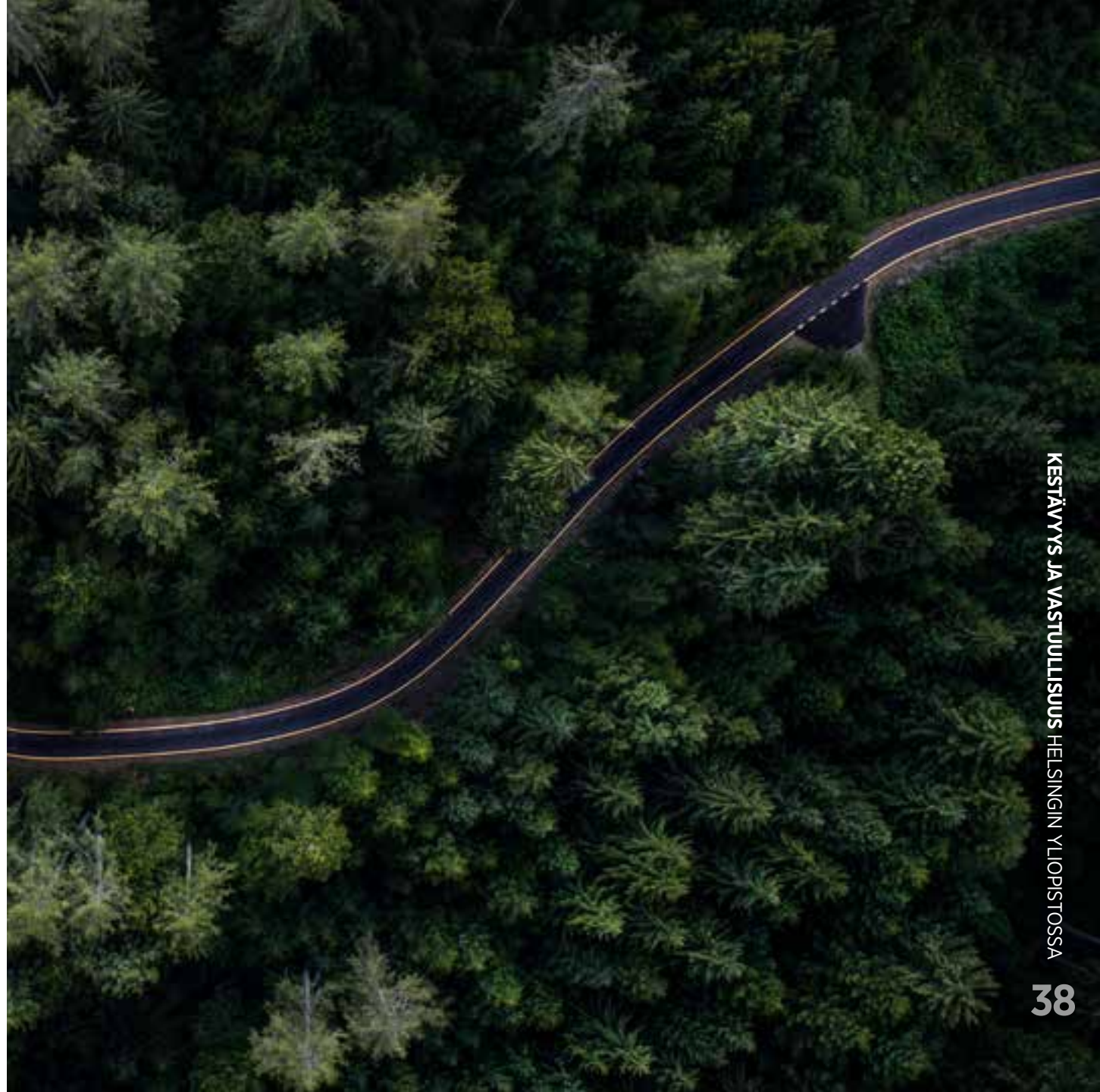
Co-Creation Labin aikana opiskelija vastaa yhteistyökumppanin esittämään kestävyys-haasteeseen ja kirjoittaa pro gradu -työnsä Labin aikana täsmentyvistä aiheista. Verkostoituminen ja kokemuksen kerryttäminen ovat oleellinen osa työskentelyä, jossa tuomme yhteen todelliset kestävyyshaasteet ja tulevaisuuden asiantuntijat. Co-Creation Lab järjestettiin ensimmäisen kerran lukukaudella 2019–2020. Sen teemana oli kiertotalous ja kumppaneina UPM-Kymmene Oyj, Valio Oy, Outotec Oyj ja ympäristöministeriö.

CLIMATE UNIVERSITY TARJOAA ILMAISIA VERKKOKURSSEJA KAIKILLE, JOTKA HALUAVAT TEHDÄ KESTÄVYYS-MURROKSESTA TOTTA

Suomalaisten korkeakoulujen yhteistyönä kehitetty **Climate University** on Ilmakehätieteiden keskus INARin johtama 18 yliopiston ja ammattikorkeakoulun verkosto. Sen tavoitteena on kehittää Suomen korkeakoulujen ja lukioden ilmasto- ja kestävyysopetusta. Verkosto julkaisi vuonna 2020 yhdeksän verkkokurssin kokonaisuuden, joiden avulla kuka tahansa voi opiskella maailman muuttamiseen tarvittavia taitoja.

KEKEPEDA-TYÖRYHMÄ KEHITTÄÄ KESTÄVÄN KEHITYKSEN PEDAGOGIIKKA

Helsingin yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa toimii opettajista ja opiskelijoista koostuva kestävän kehityksen työryhmä **KekePeda**. Ekososiaalinen ja planetaarinen sivistysajattelu on kestävän kehityksen pedagogiikan perusta. Kestävän kehityksen pedagogiikassa sivistetään ihmisiä monitieteisesti ja laaja-alaisesti. Pedagogiikan keskeisiä metodeja ovat dialogi, pohdinta, tutkimuksellisuus, toiminnallisuus ja vaikuttaminen.

TIEDEKASVATUS ON OSA YLIOPISTON TUTKIMUSTA JA OPETUSTA SEKÄ YHTEISKUNNALLISTA VUOROVAIKUTUSTA

Lasten ja nuorten innostaminen tieteen ja tutkimuksen pariin on tärkeää niin koulussa kuin sen ulkopuolellakin. Tiedekasvatuksen tutkimus luo pohjaa tiede-osaamisen vahvistamiselle ja kehittämiseksi. Uusia mielekkäitä ratkaisuja ja pedagogisia innovaatioita tarvitaan lisää lasten ja nuorten – tulevaisuuden tekijöiden – tiedeosaamisen vahvistamiseen ja innostamiseen eri tieteiden pariin. Järjestämme peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten loma-aikoina lapsia ja nuoria eri tieteiden pariin innostavia tiedeleirejä ja tiedekursseja.

Helsingin yliopiston Tiedekasvatuskeskus ja Inar järjestivät kansainvälisen, osallistavan Teachers' Climate Change Forum 2019 -täydennyskoulutuskurssin eri koulutusasteiden opettajille eri puolilta maailmaa. Kurssin käyneillä opettajilla on valmiudet käsitellä ilmastomuutosta pedagogisesti mielekkäästi ja monipuolisesti eri tieteidenalojen näkökulmista, ottaen myös huomioon erilaiset uskomukset ja asenteet.

Syksyllä 2020 piloteilla käynnistynyt **Lahden JunnuYliopisto** tarjosi innostavia oppimiskokemuksia tieteen ja tutkimuksen parissa kaikille kaupungin esi-koululaisille, peruskoululaisille ja lukiolaisille.

SILTOJA NUORTEN MAAHAN- MUUTTAJIEN JA KORKEA- KOULUTUKSEN VÄLILLE

Vuonna 2020 Urbaria aloitti lukioyhteistyön Eiran aikuislukion lukioon valmistavan koulutuksen (Luva) kanssa. Lukioon valmistava koulutus on suunnattu maahanmuuttajille ja vieraskielisille opiskelijoille, joiden tavoitteena on jatkossa lukion suorittaminen ja ylioppilastutkinto. Yhteistyön tavoitteena on rakentaa siltoja maahanmuuttajanuorten ja ylemmän korkeakoulutuksen sekä nuorten ja heidän oman kaupunkiympäristönsä välille.

UNA EUROPA -KOULUTUSYHTEISTYÖ LISÄÄ OPPIMISMAHDOLLISUUKSIA JA MONIPUOLISTAA OPETUSTARJONTAA

Helsingin yliopisto liittyi mukaan Una Europa -allianssiin syksyllä 2019. Koulutusyhteistyötä tehdään viidellä alueella: Eurooppa-tutkimuksessa, kestävyystieteessä, kulttuuriperinnön ja yhteisen terveyden (One Health) sekä datatieteen ja tekoälyn alalla.

Veikko Somerpuro

JATKUVAN OPPIMISEN TUKEMINEN ON OSA KESTÄVYYS- JA VASTUULLISUUSTYÖTÄMME

Olemme Suomen suurin, kaikille avoin ajattelun ja jatkuvan oppimisen yhteisö. Kestävyysteemat tulevat esiin jatkuvan oppimisen tarjonnassa. Yliopiston täydennyskoulutusyhtiö HY+ ja avoin yliopisto järjestivät vuonna 2020 ensimmäisen kerran monitieteisen kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen keskittyvän koulutuskokonaisuuden **Kestävyys organisaation voimavaraksi**. Kokonaisuus tarjoaa uusinta tutkittua tietoa ja konkreettisia työkaluja kestävän kehityksen periaatteiden soveltamiseen omassa organisaatiossa sekä johtamaan ihmisiä ja kestävän kehityksen strategiatyötä tässä ajassa.

Tavoitteena kouluttaa

1 %

eurooppalaisista
tekoälyn perusteisiin

Keväällä 2018 käynnistyi **Elements of AI -kurssi**

740 000

rekisteröitynyttä osallistujaa

170

yli maasta

92 000

kurssin suorittanutta

12,4 %

suoritusprosentti

40 %

osallistujista naisia

**AVOIN YLIOPISTO on tarjonnut
kurssinsa maksutta korona-aikana
työttömille ja lomautetuille.**

Helsingin yliopisto tukee
työllistymistä poikkeusaikoina
ja niiden jälkeen: Työttömät ja
lomautetut ovat voineet syksystä
2020 lähtien osallistua maksutta
Avoimen yliopiston opintoihin.

5 RAKENNAMME KESTÄVÄÄ TULEVAISUUTTA YHDESSÄ MUIDEN KANSSA

Vision Globaali vaikuttaja – yhdessä saavuttamiseksi tiivistimme ja lisäsimme yhteistyötä sekä uusien että olemassa olevien kumppaneidemme kanssa. Kestävyysteemat ovat keskeinen osa kumppanuustyötä ja yhteiskunnallista vaikuttamista. Teemme kestävyysteemoissa yhteistyötä kaupunkien, yritysten ja säätiöiden kanssa. Tärkeänä osana on myös yhteistyö muiden yliopistojen ja sektoritutkimuslaitosten kanssa, niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

HELSINGIN YLIOPISTON ROOLI KORONAPANDEMIAN HOIDOSSA

Tutkijoillamme on ollut aktiivinen rooli kansainvälisessä tiedeyhteistyössä, joka tähtää koronapandemian hoitoon ja tukahduttamiseen. Yliopisto on niin ikään mukana pandemian parissa työskentelevien suomalaisten asiantuntijoiden yhteistyöverkossa sekä tarjoamassa tietoa ja osaamista päätöksenteon tueksi. Tutkimustilamme ja osaamisemme mahdollistavat innovatiivisten lähestymistapojen käytön pandemian vaikutusten hillitsemiseksi.

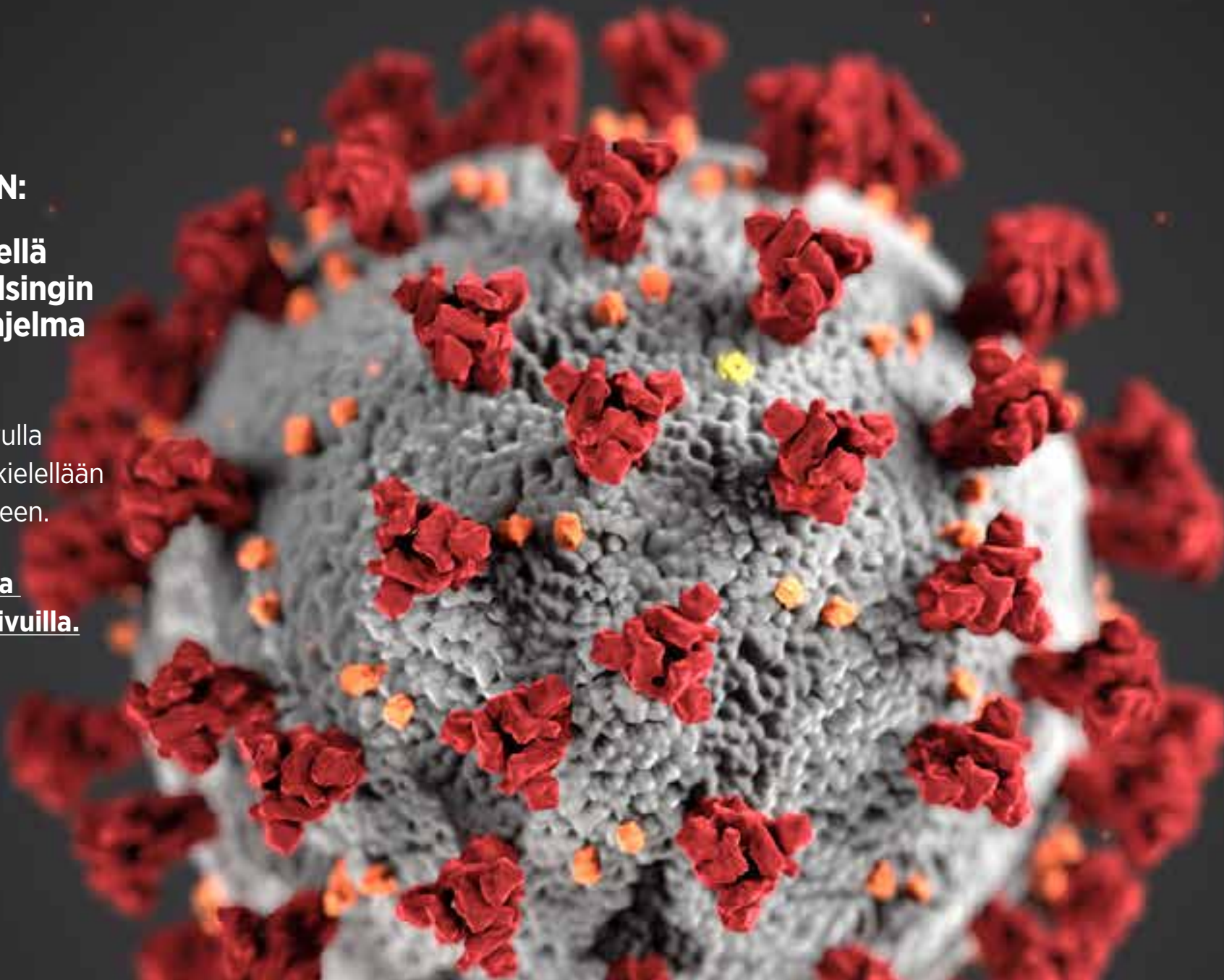
Tutkijamme ovat kommentoineet pandemiaa julkisesti ja jakaneet tutkimukseen perustuvaa tietoa. Lääketieteen tutkijoiden lisäksi mm. yhteisen terveyden professorimme ovat olleet laajasti esillä suomalaisessa mediasa pandemian aikana. Tutkijamme ovat olleet mukana myös mm. hoitojen arvioinnissa sekä rokotteiden ja lääkkeiden kehityksessä.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Sekvensointi taipui tutkimuksen työkalusta koronapandemian seurantaan

Helsingin yliopiston tutkijoiden ja teknologia-asiantuntijoiden rooli koronapandemian hallinnassa on korostunut uusien, herkästi leviävien virusmuotojen saavuttua Suomeen. Virusmuunnosten seuranta saatiin pikaisesti käyntiin yliopiston sekvensointilaitteiden ja asiantuntemuksen avulla – nopeassa reagoinnissa ovat auttaneet pandemian alusta asti käynnissä olleet tutkimusprojektit, hyvä varautuminen ja eri toimijoiden yhteistyö.

Lue lisää sekvensoinnista Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Koronatietoa monikielisellä koulutusohjelmalla – Helsingin yliopiston tutkijoiden ohjelma auttaa Senegalissa

LILIEMA-koulutusohjelman avulla
senegalilaiset saavat paikalliskielellään
ohjeita koronalta suojautumiseen.

Lue lisää LILIEMA-ohjelmasta
Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

YRITYSYHTEISTYÖTÄ KESTÄVYYSTEEMOJEN PUITTEISSA

SUSTAINABILITY MASTER CLASS

on yliopiston ja vaihtuvan yhteistyökumppanin yhteisvoimin järjestämä kurssi, jossa painotetaan konkreettisten ongelmien ratkaisemista. Keväällä 2019 kurssilla etsittiin ratkaisuja ruokahävikin, kuluttajavalintojen ja maitotilallisten jaksamisen ongelmiin. Start-up-yrityksen prosessia jäljittelevällä kurssilla ideoita vaihdettiin tiedekuntarajojen yli ja yritysmaailmaa myöten. Haasteiden lähtökohtana toimi yhteistyökumppani Valion liiketoiminnan tarpeet.

SCIENCE AND BUSINESS IN DIALOGUE

Helsingin yliopiston rehtorin isännöimä **Science and Business in Dialogue** on tapahtumasarja ja verkosto, jossa jaetaan konkreettisia esimerkkejä liike-elämän ja tutkimuksen yhteistyöstä sekä vinkkejä uusista yhteistyömahdollisuuksista. Kestävyysteemaan liittyvinä aiheina on ollut muun muassa vesi innovaatioiden lähteenä sekä ympäristövastuu Venäjällä.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Helsingin yliopisto ja Nokia Bell Labs kehittivät ilmanlaadun seurantaan älykkään 5G-teknologian

MegaSense-projektin tavoitteena on luoda globaali havainnointijärjestelmä, joka antaa tarkkaa tietoa ilmanlaadusta ja haitallisista aineista ilmassa. Tietoa voidaan hyödyntää erilaisissa laitteissa autossa, kotona ja toimistoissa.

Lue lisää yhteistyöstä Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

Luomus toteutti vuonna 2018
Sopeudu muutokseen
-ilmastonmuutoskurssin yrityksille

KESTÄVÄÄ YRITTÄJYYS- JA INNOVAATIOTOIMINTAA

HELSINKI THINK COMPANY

Helsingin yliopiston yrittäjyysyhteisö Helsinki Think Company kehittää opiskelijoiden ja akateemisen yhteisön yrittäjyys- valmiuksia. Toiminnan keskiössä ovat polttaviin yhteiskunnallisiin teemoihin vaikuttaminen ja yrittäjyyden keinojen soveltaminen merkittävien ongelmien konkreettisten ratkaisujen etsimiseen.

4UNI ideakilpailussa opiskelijat kehittävät konkreettisia toimintamalleja ja ideoita vaihtuvien teemojen ympärillä. Vuonna 2020 teemana oli ”sähköistyvä yhteiskunta”. **Mutiny** on kiihdyttämö-ohjelma alkuvaiheessa oleville tiimeille, joilla on sosiaalisesti tai ekologisesti vaikuttava liikeidea.

HELSEED-YRITTÄJYYSOHJELMA

HELSEED on opiskelijoille suunnattu yrittäjyys-ohjelma, joka innostaa opiskelijoita kehittämään ideoitaan kohti startup-yritystä. HELSEED tarjoaa opiskelijoille yrittäjyyteen liittyvää tietoa ja tukea muun muassa liiketoimintasuunnitelmien laatimiseen. Helsingin yliopiston rahastot tekee alkuvaiheen sijoituksia kiinnostavimpiin startup-yrityksiin.

HELSEED järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2020. Ohjelmaan osallistui yli parikymmentä tiimiä ja se keräsi paljon huomiota eri sidosryhmiltä. Helsingin yliopiston rahastot on toistaiseksi sijoittanut kahteen yhtiöön, molempiin 30 000 euroa. Yhtiöt ovat **Evergreen Viherseinät Oy** ja **Evexia Oy**. Evexian ja Evergreenin tarinoihin voit tutustua tarkemmin Helsinki Think Companyn blogikirjoituksissa: **Yrittäjyydellä terveydenhuollon alalle** ja **Yritysidea löytyi omasta keittiöstä**.

A close-up photograph of a bee on a yellow dandelion flower. The bee is positioned on the right side of the flower, facing left. The background is a soft-focus field of many other yellow dandelions. A semi-transparent dark grey box is overlaid on the left side of the image, containing white text. A magnifying glass icon is positioned to the left of the first line of text.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Maailman ensimmäinen hyönteisrokote suoja mehiläisiä taudeilta

Ravinnon seassa annosteltava Dalan AH -rokote edistää pölyttäjien terveyttä ja tukee ruuan-
tuotantoa koko maapallolla.

**Tutustu tutkimukseen Helsingin yliopiston
verkkosivuilla.**

PITKÄJÄNTEISTÄ YHTEISTYÖTÄ HELSINGIN KAUPUNGIN KANSSA

URBAN TECH HELSINKI -HAUTOMOYHTEISTYÖ

Helsingin yliopisto, Helsingin kaupunki, Aalto-yliopisto ja Metropolia Ammattikorkeakoulu tekivät ensimmäistä kertaa hautomoyhteistyötä. Urban Tech Helsinki -hautomo etsii puhtaita ja kestäviä kaupunkiratkaisuja. Sen tavoite on houkutella osajia ja tukea ja vauhdittaa tutkimuslähtöisten yritysten syntymistä ja kasvua pääkaupunkiseudulla.

ITÄMERIHAASTE

Helsingin yliopisto on ollut Itämerihaasteessa mukana sen alusta asti vuodesta 2007. Yliopiston ja kaupungin välinen yhteistyö Itämeren suojelemiseksi mahdollistaa sekä pitkäjänteisen yhdessä kehittämisen että uudet kokeilut ja avaukset.

ILMASTOKUMPPANIT

Helsingin yliopisto on ollut mukana alusta asti, vuodesta 2012 lähtien. Verkoston jäsenet ovat mukana tekemässä hiilineutraalia Helsinkiä.

KESTÄVÄMPI MAAILMA KANSALLISENA JA KANSAINVÄLISENÄ YHTEISTYÖNÄ

HELSINGIN YLIOPISTO MUKANA LAATIMASSA UNIFIN KESTÄVÄN KEHITYKSEN JA VASTUULLISUUDEN TEESEJÄ

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi perusti vuonna 2019 Kestävä kehitys ja vastuullisuus -työryhmän, jonka puheenjohtajana Helsingin yliopisto toimi vuosina 2019–2020. Työryhmän työ kiteytyi marraskuussa 2020 julkaistuihin Unifin kestävyyden ja vastuullisuuden teeseihin, joita työstettiin yhteistyössä yli neljänsadan yliopistoyhteisön jäsenen kanssa. Teesit sisältävät kunnianhimoisia toimenpidesuosituksia niin yliopistojen opetukseen, tutkimukseen, hallintoon, yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen kuin rahoitusmalliinkin.

Tutustu teeseihin Unifin verkkosivuilla: Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teesit

Helsingin yliopisto liittyi vuonna 2020 uuteen kansainväliseen ilmastotutkimuksen Climate Alliance -verkostoon. Kansainvälinen ja monitieteinen verkosto vahvistaa Helsingin yliopiston yhteistyötä muiden maailman johtavien ilmastotutkimuksen yliopistojen kanssa. Verkoston keskeisinä tehtävinä on tunnistaa vaikuttavia tapoja välittää tutkimustietoa ilmastomuutoksesta sekä tiivistää yhteistyötä päättäjien ja yritysten kanssa.

Helsingin yliopisto hyväksyttiin lokakuussa 2018 jäseneksi Climate Leadership Coalition -verkostoon, joka haastaa yrityksiä ja yhteiskuntaa ilmastomuutoksen hillintään.

Globaali toiminta, kestävyys ja vastuullisuus yhdistyvät yliopiston Afrikka-ohjelmassa. Vuoden 2020 lopussa yliopisto julkaisi Afrikka-ohjelman vuosille 2021–2030. Uusi ohjelma rakentuu pitkäjänteisten kumppanuuksien luomiselle ja vaalimiselle, opiskelijoiden ja tutkijoiden kansainvälistymisen edistämiseksi sekä monitieteisen tutkimuksen hyödyntämiselle.

HELSINGIN YLIOPISTO MUKANA ILMASTOHÄTÄTILAN JULISTAMISESSA

”Haluamme yhä vahvemmin edistää ilmastomuutoksen hillintää tutkitulla tiedolla sekä kestävällä ja vastuullisella toiminnallamme. Toimenpiteet eivät voi odottaa”, sanoo vararehtori Tom Böhling.

**Lue lisää ilmastohätä-julkilausumasta
Helsingin yliopiston verkkosivuilla.**

A woman with short dark hair, seen from the back, is carrying a baby in a vibrant red and blue patterned sling. She is standing in a lush green field with tall grass and trees in the background. The image is slightly blurred, giving it a soft, natural feel.

TUTUSTU TUTKIMUKSEEN:

Naisten aseman vahvistaminen tehostaa afrikkalaista maataloutta

Afrikkalaisten pienviljelijöiden sopeutuminen maailmanlaajuisiin haasteisiin edellyttää uusia valmiuksia ja naisten voimaannuttamista, osoittaa Helsingin yliopistossa valmistunut väitöskirja. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja väestönkasvu uhkaavat Afrikan ruokaturvaa.

Tutustu tutkimukseen Helsingin yliopiston verkkosivuilla.

YLIOPISTO AVOIMENA TILANA JA KESTÄVYYSKESKUSTELUN AREENANA

SUSTAINABILITY SCIENCE DAYS (SSD)

on Suomen suurin kestävyystieteen konferenssi, jota isännöivät yhteistyössä Helsingin ja Aalto-yliopiston Sustainability-ryhmä. SSD kokoaa kotimaisia ja kansainvälisiä kestävyystieteen huippuosaajia vuosittain yhteen. Vuonna 2019 tapahtuma kokosi yli 500 kestävyystieteestä kiinnostunutta tutkijaa ja asiantuntijaa yliopiston keskustakampukselle ja Otaniemeen. Päivien teemana oli kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.

VIKKI SUSTAINABILITY RESEARCH SEMINAR

Suomen ympäristökeskus SYKE, Luonnonvarainstituutti Luke ja Helsingin järjestävät kuukausittain yhteisen kestävyysaiheisen tutkimusseminaarin, joka kerää yhteen tutkijoita ja muita aiheesta kiinnostuneita keskustelemaan ajankohtaisista aiheista.

HELSUS BROWN BAG LUNCHES

ovat tilaisuuksia, joissa osallistujat kerääntyvät yhteen lounaan äärelle keskustelemaan ajankohtaisista tutkimusaiheista. Esittelijä pitää lyhyen puheenvuoron, jonka jälkeen aiheesta keskustellaan vapaamuotoisesti. Aiheet liittyvät Helsingin tutkimusteemoihin ja muuhun kestävyystieteen alalla ajankohtaiseen sisältöön.

HELSUS GLOBAL SOUTH ENCOUNTERS

on seminaari- ja keskustelutarja, jonka tarkoituksena on terävöittää kriittistä tutkimusta kestävyystieteessä. Seminaareissa tunnistetaan globaalin etelän moninaisuus ja erityispiirteet sekä keskustellaan kriittisesti siitä, miten kestävyystieteessä voidaan tunnistaa luonnon, talouden, yhteiskunnan ja metodologian dekolonisaation tärkeys.

HELSINKI ONE HEALTH -TUTKIMUSSEMINAARIT

Helsinki One Health -verkosto järjestää kuukausittaisen tutkimus-seminaarin. Vuonna 2020 seminaareissa käsiteltiin useita kestävyysteen liittyviä teemoja, kuten antibioottiresistanssi yhteisen terveyden näkökulmasta, ruokaturvallisuuden riskienhallinta sekä yhteinen terveys ja tulevien tautien ehkäiseminen.

INEQ-TUTKIMUSSEMINAARIT

Helsinki Inequality Initiative järjestää joka toinen viikko monitieteisen tutkimusseminaarin **Intersecting Inequalities**. Vuonna 2020 tutkimusseminaarien aiheina oli muun muassa pandemian jälkeinen sosiaalinen eriarvoisuus, koulu ja sosiaaliset eriarvoisuudet ja digitaalinen eriarvoisuus älykaupungeissa. INEQ järjestää myös kansainvälisiä, tunnettujen tutkijoiden luentoja noin kerran kuussa.

TUTKIJAMME OVAT AKTIIVISESTI MUKANA TIEDEPANEELEISSA

Helsus koordinoi kansallista **Kestävän kehityksen asiantuntijapaneelia** (Kestävyyspaneeli) yhdessä Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kanssa. Paneeli tuo tieteen näkökulmia ja eettisiä pohdintoja poliittiseen päätöksentekoon ja herättää yhteiskunnallista keskustelua kestävyysmurroksiin liittyen, jotta sekä ympäristön että ihmisen hyvinvointi huomioitaisiin sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Ilmastopaneelin sihteeristö sijaitsee Helsingin yliopistossa. Ilmastopaneeli edistää tieteen ja politiikan välistä vuoropuhelua oman alansa aiheissa. Se antaa suosituksia hallituksen ilmastopoliittiseen päätöksentekoon ja vahvistaa monitieteellistä otetta ilmastotieteissä.

Suomen Luontopaneeli kokoaa luonnon monimuotoisuutta koskevaa tutkimustietoa päättäjien, asiantuntijoiden ja kansalaisten hyödynnettäväksi. Luontopaneeli on riippumaton, tieteellinen asiantuntijapaneeli, joka tukee luontopolitiikan suunnittelua ja päätöksentekoa. Helsingin yliopiston tutkijoita on mukana kaikissa kolmessa paneelissa.

Tutkijoitamme on mukana myös Hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin (IPCC), YK:n ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen (UNFCCC) sekä Hallitustenvälisen biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita koskevan paneelin (IPBES) työssä.

ILMASTOPYÖRRE – TAIDE KOHTAA ILMASTONMUUTOKSEN

Ilmakehätieteiden keskus INARilla on taidekuraattori, joka koordinoi monitieteistä ja -taiteista **Ilmastopyörre (Climate Whirl) -projektia**. Hankkeen tavoitteena on herättää kiinnostusta ja lisätä tietämystä metsien, ilmakehän ja ilmaston välillä tapahtuvasta vuorovaikutuksesta, erityisesti pohjoisten havumetsien vaikutuksesta ilmastossa tapahtuviin muutoksiin. Pysyvä näyttely avataan kesällä 2023.

KAIKILLE AVOIN JA KESTÄVÄ TIEDEKULMA

Syksyllä 2017 toimintansa aloittaneen Tiedekulman peruskorjauksessa toteutettiin useita kestävyttä edistäviä ratkaisuja. Alusta lähtien tavoitteena oli yhdistää kaikki kestävyiden ulottuvuudet toimivaksi kokonaisuudeksi. Yliopiston entinen hallintorakennus muutettiin monikäyttöiseksi tilaksi, jossa järjestetään tiede-teemoihin liittyviä esityksiä ja työpajoja. Tilat palvelevat yhdessä oppimista, uutta luovaa keskustelua ja yhteistyöskentelyä. Tilaisuudet ja tilat ovat kaikille avoimia.

Tiedekulman vuosittain järjestettävässä Hope for Globe -tapahtumasarjassa tietoa lisää toivoa. Tapahtumissa puidaan ilmastomuutosta, ympäristöä ja kestävä kehitystä. Tarjolla on uusimman tieteen ja huippututkijoiden ratkaisuja globaaleihin ongelmiin ja työkaluja kestävien valintojen tueksi.

MUUTOSTA ILMASSA -NÄYTTELY JA OPASTUKSET LUOMUKSESSA

Luomuksen **Muutosta ilmassa -näyttely** kuljettaa ihmisen tarinaa muuttuvassa maailmassa mammuttien maisemasta nykypäivään. Opastuksella avataan ympäristömuutokseen liittyvää tutkimusta ja etsitään ratkaisumahdollisuuksia aikamme haasteisiin. Vuosina 2017–2020 Muutosta ilmassa -opastuksille osallistui lähes 4000 nuorta ja aikuista, vaikka koronavuoden 2020 aikana opastusten määrä oli vähäinen.

KESTÄVYYDEN JA VASTUULLISUUDEN TEEMAT ALUMNITOIMINNASSAMME

Vuoden 2017 Alumnipäivän Eettinen dialogi -teema osallisti alumneja keskusteluun yliopistolaisten kanssa eettisistä valinnoista ja kestävästä hyvinvoinnista. Keväällä 2018 järjestetyssä Alumnipäivässä puolestaan keskusteltiin kestävä kehityksen teemalla ”Kestäkö minä – kestäkö maailma” kestävästä valinnoista ja hyvinvoinnista. Vuonna 2019 Alumnipäivän teemana oli tekoäly ja vuonna 2020 jatkuva oppiminen.

Thinkfest 2020 kokosi tutkijat ja yhteiskunnalliset vaikuttajat saman pöydän ääreen ratkaisemaan tärkeää kysymystä: kuinka käänne kestäväan yhteiskuntaan toteutetaan reilusti?

Voices for Sustainability -blogi tarjoaa tutkijoille, opiskelijoille ja muille asiantuntijoille alustan, jolla tuoda esiin omaa kestävyysaiheista ajatteluaan sekä esitellä työtään laajemmalle yleisölle.

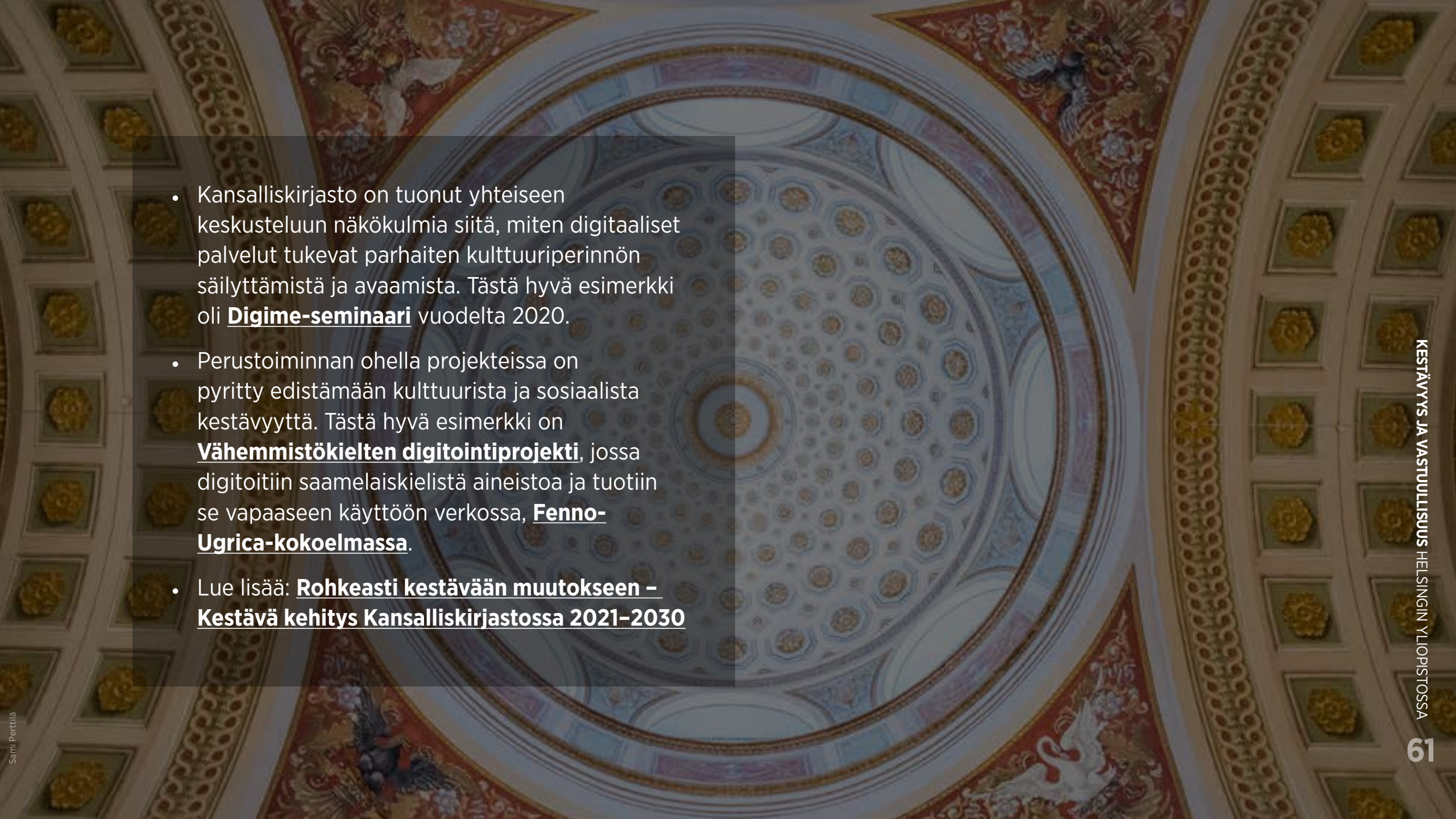
KANSALLISKIRJASTO TUKEE KULTTUURIPERINTÖKENTÄN KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

Kansalliskirjasto on kaikille avoin kulttuuriperintö-organisaatio, joka palvelee valtakunnallisesti kansalaisia, tiedeyhteisöjä ja muita yhteiskunnan toimijoita. Kansalliskirjasto turvaa Suomessa julkaistun tai Suomea koskevan julkaistun kulttuuriperinnön saatavuuden sekä välittää ja tuottaa tietosisältöjä ja palveluja tutkimukselle, opiskelulle, kansalaisille sekä yhteiskunnalle.

Kansalliskirjaston toiminta edistää yhteiskunnan kulttuurista kestävyyttä jo sinänsä, ja tavoitteena on myös pienentää toiminnan ekologista jalanjälkeä ja tuottaa palvelut vastuullisesti. Kansalliskirjasto on aktiivinen kulttuuriperintökentän kestävä kehityksen teemoihin liittyvässä vuoropuhelussa, ja toiminta tukee myös sidosryhmien kestävyys- ja vastuullisuustyötä.

Eveli Kikkilä

-
- The background of the slide is a photograph of the ornate, vaulted ceiling of the Finnish Parliament building (Eduskunta). The ceiling features a central circular medallion with a blue and gold design, surrounded by concentric rings of smaller medallions and intricate floral and geometric patterns in shades of blue, gold, and red. The overall style is classical and highly decorative.
- Kansalliskirjasto on tuonut yhteiseen keskusteluun näkökulmia siitä, miten digitaaliset palvelut tukevat parhaiten kulttuuriperinnön säilyttämistä ja avaamista. Tästä hyvä esimerkki oli **Digime-seminaari** vuodelta 2020.
 - Perustoiminnan ohella projekteissa on pyritty edistämään kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä. Tästä hyvä esimerkki on **Vähemmistökielten digitointiprojekti**, jossa digitoitiin saamelaiskielistä aineistoa ja tuotiin se vapaaseen käyttöön verkossa, **Fenno-Ugrica-kokoelmassa**.
 - Lue lisää: **Rohkeasti kestävään muutokseen – Kestävä kehitys Kansalliskirjastossa 2021–2030**

6 KESTÄVÄ JA VASTUULLINEN YLIOPISTOARKKI

Kestävä ja vastuullinen yliopistoarki sisältää muun muassa hallinnon kehittämisen, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön, hiilineutraalin kiertotalouden ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen sekä vastuullisen sijoitustoiminnan.

PÄIVITIMME YLIOPISTON ARVOT

Uuden strategian suunnittelun yhteydessä päivitettiin yliopiston arvot. Uusvanhoiksi arvoiksi valikoituivat totuus, sivistys, vapaus ja yhteisöllisyys, jotka luovat pohjan kaikelle toiminnallemme. Arvojen päivitykseen kutsuttiin koko yliopistoyhteisö mukaan ja yhteisöllisyys-arvo nousi yhteisön toiveesta neljän tärkeimmän joukkoon.

Vuoden 2020 aikana aloitimme arvojen siirtämisen osaksi kaikkien yliopistolaisten arkea esittelemällä ne ja käymällä arvokeskusteluita monien tilaisuuksien yhteydessä. Koronan hellitettyä tulemme jatkamaan keskustelua arvokahviloissa, joissa tarjoillaan kahvia ja arvoeväitä. Arvokeskustelut yhdistivät ja yhdistävät myös jatkossa yliopistolaisia kaikista rooleista, tiedekunnista ja yksiköistä saman tärkeän aiheen äärelle.

TOTUUS
SIVISTYS
VAPAAUS
YHTEISÖLLISYYS

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS OSANA MONINAISEN JA MONIKIELISEN YHTEISÖN ARKIPÄIVÄÄ

Pyrimme aktiivisesti kohti tasa-arvoisempaa ja yhdenvertaisempaa yliopistoyhteisöä tunnistamalla ja poistamalla käytäntöjä ja rakenteita, jotka tuottavat ja ylläpitävät eri-arvoisuutta. Emme hyväksy minkäänlaista epäasiallista kohtelua, kiusaamista tai häirintää. Jokaisella yliopistolaisella on velvollisuus puuttua asiaan havaitessaan näin tapahtuvan työ- tai opiskeluyhteisössään.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin strategiakauden 2017–2020 aikana kahdesti. Strategiakaudella yhteisöllisyyden vahvistaminen oli erityisen huomion kohteena. Osassa yksiköistä on toiminut hyvinvointi- tai tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmiä. Vuonna 2020 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnan vuositeemana oli inklusio, johon liittyen järjestettiin erilaisia tapahtumia yliopistoyhteisölle.

BIAS – TIEDOSTAMATTOMAT ENNAKKO-ASENTEET -KOULUTUKSET

Pilotoimme **BIAS – tiedostamattomat ennakkoasenteet -koulutuksia** syksyllä 2018 ja vuonna 2019. Koulutus perustuu LERU-tutkimusyliopistojen Gender-ryhmän *Implicit Bias: A challenge to the meritocratic principle and to women's careers – And what to do about it* -dokumenttiin. Koulutuksen tavoitteena on tehdä osallistujat tietoisiksi heidän omista tiedostamattomista asenteistaan. Koulutus toteutetaan sellaisin menetelmin, joita osallistujat voivat myöhemmin itse hyödyntää omassa työ- tai opiskeluyhteisöissään.

OSALLISTUMME HELSINKI PRIDE -VIIKKOON

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen osalta yliopiston yhdenvertaisuustyön näkyvimpiä tapahtumia on vuosittaisella Helsinki Pride -viikolla järjestettävä ohjelma. Kaikilla kampuksilla on perinteisesti järjestetty tasa-arvoliputus, jonka lisäksi yliopistolla on järjestetty yhdenvertaisuutta käsitteleviä tapahtumia. Poikkeusvuoden 2020 etätilaisuuden aiheena oli Rohkeita esikuvia yliopistolla ja vuonna 2019 aiheena oli Muutoksen tuulet – moniäänisyys. Samana vuonna Kaisa-talossa järjestettiin Pride – 50 vuotta liikettä -kirjanäyttely.

MAIKKI FRIBERG -TASA-ARVOPALKINTO JA TYÖYHTEISÖPALKINTO

Yliopistolaisille näkyvä ja merkittävä asia on vuosittain jaettavat Maikki Friberg -tasa-arvopalkinto ja työyhteisöpalkinto. Maikki Friberg -palkinto jaetaan vuosittain ansiokkaasta toiminnasta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi Helsingin yliopistossa. Myös työyhteisöpalkinto jaetaan vuosittain henkilölle tai toimijalle, joka on ansiokkaasti edistänyt työhyvinvointia. Kaikki yliopistoyhteisön jäsenet voivat tehdä ehdotuksia palkintojen saajista.

STUDENTS OF COLOUR RY (SOCO)

Opiskelijajärjestön tarkoituksena on toimia voimauttavana yhteisönä etniseen tai näkyvään vähemmistöön kuuluville korkeakouluopiskelijoille. Järjestön ovat perustaneet monikulttuurisista taustoista olevat opiskelijat, ja Helsingin yliopisto tukee sen toimintaa. Toiminnan tarkoituksena on luoda vertaistukea sekä laajentaa representaatiota korkeakoulussa. SOCO järjestää monenlaisia matalan kynnyksen tapahtumia, kuten vertaistuki- ja elokuvailtoja, paneelikeskusteluja sekä työpajoja.

TEEMME KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Osallistumme ja vaikutamme aktiivisesti LERU-tutkimusyliopistojen Equality, Diversity and Inclusion (EDI) -ryhmässä. Ryhmässä on pohdittu muun muassa rekrytointia, jonka yhteydessä Helsingin yliopistonkin rekrytoinnissa organisoitiin pilottihankkeena havainnoijia eri tehtävien valmisteluryhmiin.

Vuonna 2020 aloitettiin toiminta kahdeksan eurooppalaisen yliopiston Una Europa -allianssissa, jossa Helsingin yliopisto toimii Una European Diversity Councilin puheenjohtajana. Toiminta keskittyy yhdenvertaisen opiskelijoiden liikkumisen edistämiseen yliopistojen välillä sekä hyvien käytänteiden välittämiseen.

RENNOSTI KOLMELLA KIELELLÄ

Yksikköjen kielikäytäntöjen yhdenmukaistamista edistettiin perustamalla Helsingin yliopiston kielijoukot, joka organisoii Rennosti kolmella kielellä -kampanjan. Kampanjassa kerättiin hyviä käytäntöjä ja arjen toimintatapoja, kuinka kolmikielisyyttä (suomi, ruotsi, englanti) voitaisiin toteuttaa. Kampanja kannusti yliopistolaisia käyttämään vieraita kieliä matalla kynnyksellä.

Helsingin yliopisto on virallisesti kaksikielisen yhteiskunnan akateeminen lippulaiva. Ylläpidämme ja kehitämme aktiivista ja toimivaa kaksikielisyyttä. Ruotsinkielinen koulutus vastaa kaksikielisen yhteiskunnan, työelämän ja lainsäädännön asettamia vaatimuksia.

MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUS- MAHDOLLISUUKSIEN EDISTÄMINEN HELSINGIN YLIOPISTOLLA 2017–2020

Toimimme SIMHE-vastuukorkeakouluna strategia-kaudella 2017–2020. SIMHE-toiminnan (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) kehittämissä mukana olevien tahojen yhteistyönä kehitettiin maahanmuuttajataustaisten parissa työskenteleville ohjauksen ja neuvonnon tukisivustoa (**maamot.fi**). Yhteistyönä perustettiin myös AKVA-hanke, jossa kehitetään akateemisia valmiuksia.

Olimme strategiakauden aikana mukana myös Metropolia ammattikorkeakoulun **Osaaminen käyttöön Suomessa** -hankkeessa kehittämässä pääkaupunkiseudulle ohjaus- ja neuvontapalveluiden ekosysteemiä sekä erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien kelpoisuuskoulutusta.

Yliopiston opiskelijoilla ja työntekijöillä on eri kampuksilla mahdollisuus käyttää **Hiljaista huonetta** oman henkisen tai hengellisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Katso lisätiedot **opiskelijan ohjeet -verkkosivulta**.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnassa hyödynnetään tutkijoiden asiantuntemusta eri yhteyksissä ja eri näkökulmista – näitä näkökulmia tarjoaa esimerkiksi sukupuolen- ja vammaistutkimus.

UniBuddy-ohjelmassa uusi työntekijä voi pyytää kaverikseen toisen HY:lla työskentelevän. UniBuddy helpottaa kansainvälisen työntekijän ja hänen puolisonsa/ perheensä asettautumista yliopistolle ja auttaa luomaan uusia tuttavuuksia.

KESTÄVÄT KAMPUKSET

OLEMME TEHNEET KOLME KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTEISKUNTASITOUMUSTA

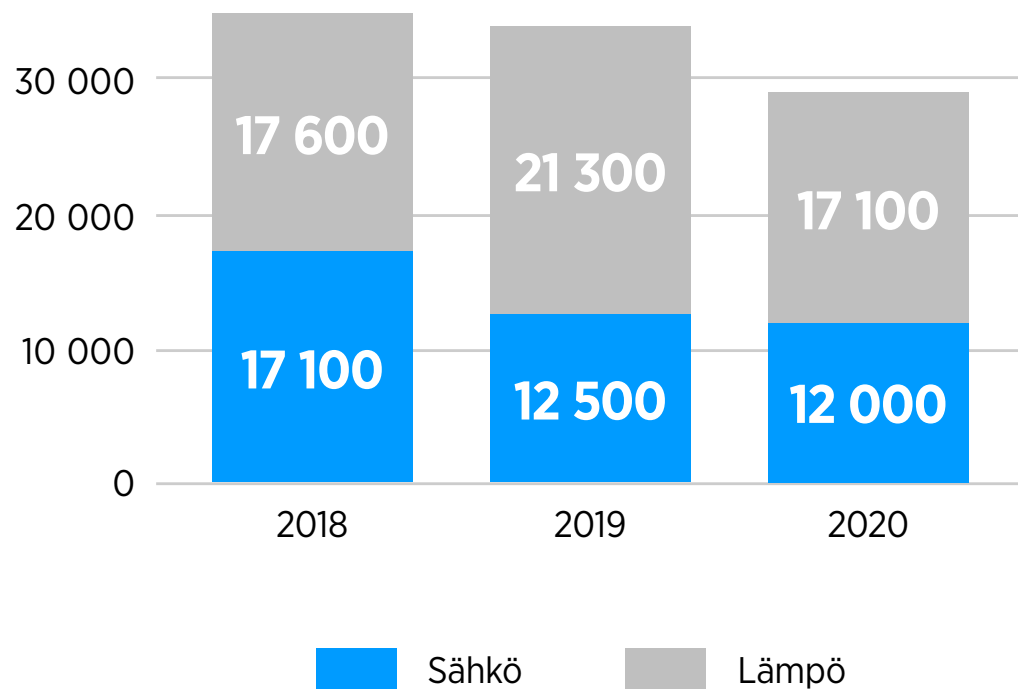
Vuonna 2015 tehdyillä **sitoumuksilla** yliopisto on lupautunut vähentämään yliopistorakennusten energian- ja vedenkulutusta 10 prosentilla sekä tuottamaan vähintään viisi prosenttia käytetystä energiasta uusiutuvasti paikan päällä vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi olemme sitoutuneet edistämään vähäpäästöistä ja terveellistä työmatkaa. Esimerkkejä toimenpiteistämme ovat oman aurinkovoiman käytön lisääminen, pyöräparkkien rakentaminen ja etätyöskentelyä helpottavien ohjelmistojen käyttöönotto.

OLEMME LISÄNNEET UUSIUTUVAN ENERGIAN KÄYTTÖÄ YLIOPISTOLLA

Viikin kampuksellamme sijaitsee Suomen mittakaavassa merkittävän kokoinen aurinkovoimala. Pienempi voimala Infokeskus Koronaan on rakennettu jo vuonna 2016. Aurinkopaneelit on sijoitettu yliopistorakennusten katoille. Paneeleita on yhteensä noin 3 500 ja niiden yhteispinta-ala on noin 5 600 neliömetriä. Voimalan tuottama aurinkosähkö syötetään Helsingin yliopiston omistamaan verkkoon Viikin kampuksella. Laajennetun voimalan tuoton lasketaan kattavan noin neljä prosenttia Viikin kampuksen kiinteistöjen vuotuisesta sähkönkulutuksesta. Vuonna 2020 käynnistettiin aurinkovoimalan rakentaminen Kumpulan kampuksen Chemicumin katolle.

Tvärminnen eläintieteellisen aseman oppilasrakennus ja Lammin biologinen asema lämpenivät vuonna 2020 lähes kokonaan aurinko- ja maalämmöllä sekä puuhakkeella.

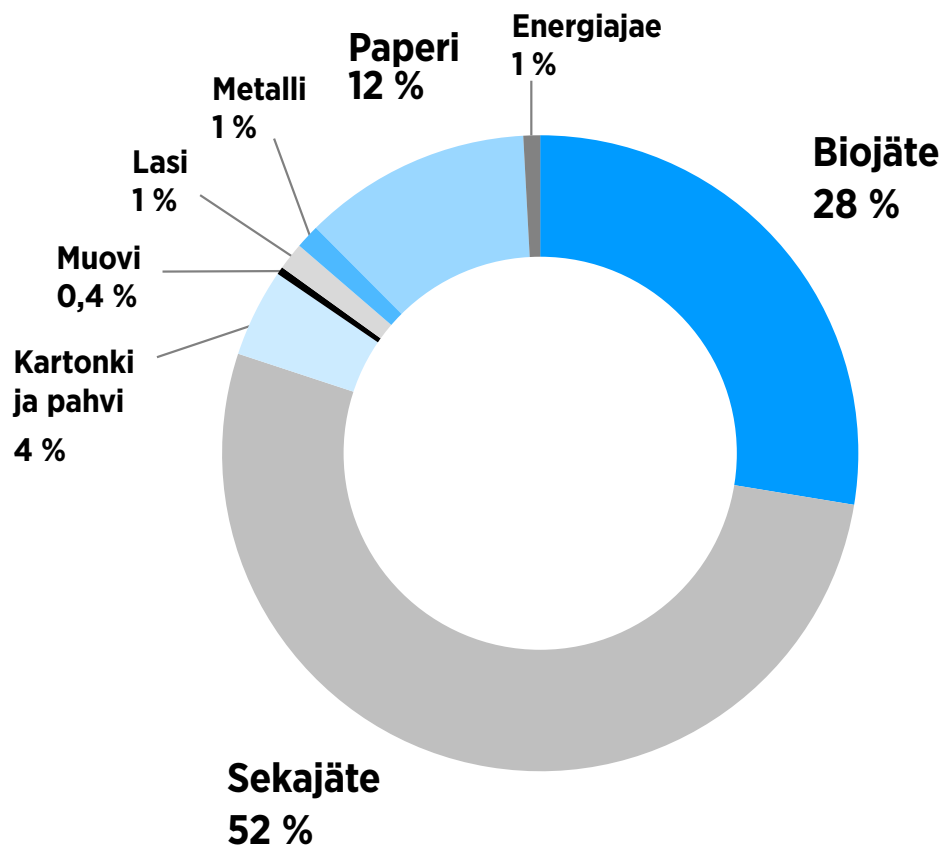
YLIOPISTON KIINTEISTÖJEN ENERGIANKÄYTÖN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT (t CO₂e)

Yliopiston kiinteistöt ovat olleet vuodesta 2019 mukana valtakunnallisessa kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa (ETS 2017–2025). Sopimus velvoittaa tekemään energiankulutusta vähentäviä toimenpiteitä kiinteistöissä sekä mahdollistaa energiatukien hakemisen Business Finlandilta säästötoimenpiteille.

Kulutuksen päästöjen väheneminen vuonna 2020 selittyy osaltaan sillä, että suuri osa yliopistolaisista työskenteli ja opiskeli koronarajoitusten takia etänä, etenkin vuoden 2020 keväällä ja loppuvuodesta. Lisäksi poikkeustila rajoitti muun muassa ravintoloiden ja Unisportin toimintaa kampuksilla.

KIERRÄTYSASTE JA JÄTEMÄÄRÄT 2020

Taulukko 5.

Jättemäärät (tonnia)	2020
Biojäte	262
Sekajäte	499
Kartonki ja pahvi	43
Muovi	4
Lasi	13
Metalli	12
Paperi	110
Energiajäte	8
yht.	950

Yliopiston jätemäärät ovat pysyneet vakaina. Jätteiden lajittelun kehittämiseksi yliopistorakennuksissa on toteutettu useita projekteja. Vuonna 2020 sekajätteen vähentämiseksi laadittiin suunnitelmaluonnos lajittelumahdollisuuksien kehittämistä toimisto-, aula- ja taukotiloissa. Muutamissa pilottikohteissa auloissa ja taukotiloissa on ollut käytössä erilliset lajittelupisteet. Jätteiden lajittelua kehitetään ja edistetään edelleen.

Vuonna 2020 yliopiston toiminnasta syntyi 53 tonnia SER-jätettä sekä vaara- ja erityisjätteitä noin 250 tonnia. Vaara- ja erityisjätteet koostuvat laboratorioista syntyvistä kemiallista ja biologista vaaraa aiheuttavista jätteistä sekä sivutuoteasetuksen mukaisista jätteistä.

EDISTÄMME VÄHÄPÄÄSTÖISIÄ TYÖMATKOJA PARANTAMALLA PYÖRÄILYN EDELLYTYKSIÄ

Helsingin yliopisto tukee pyöräilyä tarjoamalla pyörätelineitä ja suihkutiloja henkilökunnan ja opiskelijoiden käyttöön. Yliopiston kaikkien rakennusten läheisyydestä löytyy pyörätelineitä ja runkolukittavia telineitä on mahdollisuuksien mukaan lisätty kampusalueille. Suihkutiloja ja lokerokaappeja pyöräilyvarusteiden säilytykseen löytyy kaikilta kampuksilta.

Edistämme myös kaupunkipyöräasemien sijoittumista kampusten yhteyteen, ja niitä löytyy nyt viidessä kohteessa kampuksillamme. Olemme olleet mukana pyöräilyn Kilometrikisassa vuodesta 2016 lähtien. Autojen pysäköinti yliopiston alueella on ollut maksullista vuodesta 2017 lähtien.

KAIKILLA KAMPUKSIAMME ON MAHDOLLISUUS KAMPUSVILJELYYN

Ylipisto tarjoaa mahdollisuutta kampusviljelyyn kaikille opiskelijoilleen ja henkilökunnalle. Into viljelyyn on lähtenyt opiskelijoilta ja ensimmäiset viljelysäkit sijoitettiin keskustaan Snellmanian ja Topelian sisäpihoille vuonna 2013.

**Lue lisää kampusviljelystä ja
ryhdy viljelijäksi**

Viikin kampuksella on ollut vuodesta 2011 käytössä **WWF:N GREEN OFFICE** -ympäristöjärjestelmä.

VUODEN 2018 LENTOMATKUSTUKSEN ILMASTOPÄÄSTÖT ON KOMPENSOITU Keniassa toteutettavan Gold Standard -sertifioidun projektin kautta. Projekti on käynnissä lähellä yliopiston Taitan tutkimusasemaa. Vuonna 2018 yliopiston käyttämän CWT-matkatoimiston kautta tehtiin työmatkoja 52,3 miljoonaa lentokilometriä, joista kertyi 4 503 tonnia hiilidioksidipäästöjä.

Helsingin yliopistolla toimii **IT-LAITTEIDEN KIERRÄTYSPALVELU**, joka on tarkoitettu kaikkien yliopiston hankkimien IT-laitteiden ja -tarvikkeiden poistoon ja vastuulliseen kierrätykseen. Yliopistolta lähtee vuosittain kierrätykseen noin 5000 IT-laitetta.

Yliopiston päärakennuksessa pidetyillä kongressivastaanotoilla **KAIKKI TARJOILTU RUOKA ON OLLUT KASVISRUOKAA** syksystä 2018 alkaen. Lisäksi UniCafe vähentää ruokahävikkiä **MYYMÄLLÄ EDULLISESTI YLIJÄÄMÄRUOKAA** yliopistorakennusten toimipisteissään.

Lääketieteellisen tiedekunnan **PAKASTIMIEN SIIVOUS -TEMPAUKSESSA** siivottiin noin tuhat pakastinta näytteistä, joille ei ollut enää käyttöä. Näin säästettiin tilaa, vapautettiin jäähdytyskapasiteettia ja vähennettiin sähkönkulutusta.

Helsingin yliopiston kirjasto on tehostanut tilankäyttöään. Fyysisiä kirjastotiloja on kehitetty rauhallisiksi lukutiloiksi ja viihtyisiksi yhteisiksi työskentelytiloiksi sekä oppimisympäristöiksi. Myös Kansalliskirjasto on kehittänyt tilojensa tehokkaampaa käyttöä ja se on vuosina 2017–2020 luopunut 6500 neliömetristä toimisto- ja kokoelmatiloja.

Mika Huisman

TAVOITTEENAMME ON OLLA EUROOPAN JOHTAVA JA VASTUULLISIN YLIOPISTOSIJOITTAJA

Helsingin yliopiston sijoitustoimintaa ohjaavat yliopiston hallituksen vuonna 2019 hyväksymät vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteet. Ne perustuvat YK:n tuke-
miin vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin, ja ne käsittelevät ympäristöön, sosiaali-
seen vastuullisuuteen ja yhtiöiden hallintotapaan liittyviä tekijöitä sijoittamisessa. Tavoitteenamme on olla Euroopan johtava ja vastuullisin yliopistosijoittaja. Matkalla kohti hiilineutraalia salkkua tärkeä välitavoite on luopua investoinneista fossiilisten polttoaineiden tuotantoon. Kaikista globaaleista osakeindeksirahastoistamme on poistettu fossiilisia polttoaineita tuottavat yritykset sekä yritykset, joilla on fossiilisia polttoainevarantoja. Rahastoissa ei myöskään ole tupakkatuotteita, kiistanalaisia aseita, aikuisviihdettä ja uhkapelejä valmistavia tai tarjoavia yrityksiä eikä muita-
kaan yrityksiä, jotka toimivat vastoin YK:n Global Compact -periaatteita.

OTAMME VASTUULLISUUDEN LAAJASTI HUOMIOON YLIOPISTON HANKINNOISSA

Tavoitteenamme on näyttää esimerkkiä vastuullisessa hankinnassa. Otamme vas-
tuullisuuteen liittyvät ympäristö-, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat huomioon mahdollisimman laajasti kilpailutuksissa ja puitesopimuksissa. Kaikkien sopimus-
toimittajiemme on sitouduttava ja noudatettava vähimmäisvastuukriteereitä. Hankintaprosessien vastuullisuuden kehittämiseksi hyödynnämme päästöraporttia, jonka avulla voidaan tarkastella yliopiston ostojen hiilijalanjälkeä.

sijoituksia fossiilisten
polttoaineiden tuottajiin
vuoden 2020 lopussa

OLEMME REILUN KAUPAN KORKEAKOULU

Reilun kaupan korkeakouluna olemme sitoutuneet edistämään Reilu kauppa -sertifioitujen tuotteiden käyttöä ja saatavuutta hankinnoissamme sekä lisäämään yliopistolaisten tietoisuutta Reilusta kaupasta ja sen merkityksestä globaaleissa tuotanto- ja kulutussuhteissa.

TUTUSTU LISÄÄ KESTÄVYYS- JA VASTUULLISUUSTYÖHÖMME:

[Helsingin yliopiston verkkosivut](#)

[Vuosikatsaukset](#)

[Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja esteettömyys](#)

[Kestävyystieteen instituutti HELSUS](#)

[Vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteet](#)

[Vastuullisen sijoitustoiminnan vuosiraportti 2019](#)

[Vastuullisen sijoitustoiminnan vuosiraportti 2020](#)

[Helsingin yliopistokonsernin kiinteistöt -vastuullisuusraportti 2020](#)

[HY247 vastuullisuusraportit](#)

[Unifin kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teesit](#)

HELSINGIN YLIOPISTO